

Foto: Julian Hills

Voortgangsrapport 2016

Voortgangsrapport 2016

Uitgave van ATD Vierde Wereld Vlaanderen

Victor Jacobslaan 12, 1040 Etterbeek

02/647.92.25

contact@atd-vierdewereld.be

www.atd-vierdewereld.be

facebook.com/ATDVla

facebook.com/ATDVlaVU

Verantwoordelijke uitgever: Marijke Decuypere

Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld

Dit voortgangsrapport werd goedgekeurd op de Algemene Vergadering van ATD Vierde Wereld Vlaanderen op 22 april 2017.

Inhoud

Voorwoord	5
Wie zijn we	6
Inhoudelijk werkingsverslag	9
SD1: De armsten bereiken, kennen, verenigen en met hen partnerschappen opbouwen met de samenleving	10
SD2: Mensenrechtensvisie: de brede publieke opinie mobiliseren voor de uitroeiing van grote armoede	35
SD3: Verder uitbouwen van een ledenbeweging, die deelneemt aan een brede nationale en internationale stroming van inzet en verzet tegen grote armoede	45
Evaluatie volgens de 6 criteria	60
Opvolging inspectie november 2016	65
Financieel verslag	67
Beroepskrachten in dienst op 31 december 2016	68
Jaarrekening	69
Resultatenrekening	82
Detail van de 73-rekeningen	83
Stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het beleidsplan	84
Jaarplan en begroting 2017	88

Voorwoord

Dit voortgangsrapport biedt een uitstekende kans om terug te kijken op 2016.

In de media werden we geconfronteerd met hallucinante cijfers rond gezinnen en kinderen die in armoede leven. Daarbij legden politici en de goegemeente te vaak de oorzaak bij de mensen zelf.

In 2016 begonnen we een nieuwe beleidsperiode waarbij we een antwoord gaven op bovenstaande realiteit: inzetten op het bestrijden van vooroordelen en het verruimen van ons ledenbestand. De campagne “Waarheid of fabel” werd op gang getrokken. We kozen ervoor om dit samen met andere partners te doen: onderzoekers, journalisten en de campagnepartner Welzijnzorg/Welzijnsschakels. Tijdens een medestandersdag en startdag reikten we onze groepen aan hoe ze nieuwe mensen kunnen aanspreken. Meer mensen die zich inzetten om een waardig leven voor iedereen te bekomen, is noodzakelijk geworden. We zijn blij dat een nieuwe groep in Leuven het levenslicht zag. We begonnen ook te exploreren hoe we iets nieuws kunnen opstarten in de regio Oudenaarde en Avelgem. De jongerenwerking “Djynamo” kreeg nieuwe impulsen.

Tijdens onze centrale actie de “volksuniversiteit” stonden we onder andere stil bij de realiteiten achter de cijfers. Voor mensen in armoede is het heel moeilijk geworden om een betaalbare woning te vinden. We hoorden heel wat discriminerende praktijken tegenover mensen in armoede. Nieuwe maatregelen zoals het GPMI kunnen er voor zorgen dat niet iedereen nog een vervangingsinkomen kan krijgen. De voorwaarden om vervangingsinkomens te bekomen worden strenger en houden te weinig rekening met het leven van mensen in armoede. De ervaringskennis die naar boven kwam tijdens de volksuniversiteit rond het thema wonen en inkomen, verspreidden we in de media en gaven we door aan bevoegde instanties.

We zaten niet stil in 2016. Deze realisaties zijn pas mogelijk dankzij de belangloze inzet van veel mensen. We hopen dat deze inzet langzaam maar zeker een verschil maakt voor mensen die uit de boot vallen.

Marijke Decuypere
Coördinator ATD Vierde Wereld Vlaanderen

Wie zijn we?

Visie

ATD (All Together for Dignity) Vierde Wereld is een internationale mensenrechtenbeweging die opkomt voor een samenleving zonder armoede en uitsluiting.

Extreme armoede is een schending van de Rechten van de Mens. Extreme armoede veroorzaakt miljoenen mensen tot een leven in mensonwaardige omstandigheden. Mensen die zelf in een situatie van extreme armoede leven, zijn de eersten om op te staan en zich te verzetten tegen deze uitzichtloosheid. De inzet van hun unieke kennis en ervaring willen wij inzetten om bruggen te bouwen.

Onze acties zijn gericht op de eerbiediging van ieders waardigheid en grondrechten. De samenleving zal pas veranderen als de allerarmsten onvoorwaardelijk als burgers worden erkend. Door onze krachten te bundelen – met de inzet en ervaringen van de allerarmsten zelf – willen wij een einde maken aan extreme armoede en zo een vreedzame samenleving opbouwen.

Missie

Medewerkers van ATD Vierde Wereld zijn permanent op zoek naar de armste personen en gezinnen om hen te kennen en te ondersteunen in hun dagelijkse strijd om menswaardig te leven. Wij willen dat niemand door armoede en uitsluiting wordt veroordeeld tot overleven zonder waardig toekomstperspectief.

De weg naar een samenleving zonder armoede en sociale uitsluiting vraagt zowel persoonlijke als maatschappelijke veranderingen. Om hiervoor de nodige politieke veranderingen te bekomen, is het belangrijk de brede publieke opinie te sensibiliseren. Daarnaast is dialogeren met burgers en overheden noodzakelijk om samen structurele antwoorden op armoede te vinden. Deze antwoorden zijn erop gericht mensen in armoede respectvol en als partners te behandelen.

Veel maatregelen om armoede te bestrijden zijn van tijdelijke aard. Wij zetten ons langdurig naast mensen die in armoede leven en samen geven we onze projecten vorm, voeren we ze uit en evalueren we ze. ATD Vierde Wereld neemt duidelijk stelling tegen de groeiende materiële hulpverlening die mensen veroorzaakt tot afhankelijkheid.

In al onze acties passen we twee fundamentele overtuigingen toe:

Participatie van de armsten: denken en handelen MET mensen die in armoede leven.

Niemand achterlaten: ATD Vierde Wereld kiest steeds opnieuw voor de meest uitgesloten. Op die manier willen we vermijden dat enkel een beperkte groep armen rechten en erkenning krijgt.

ATD Vierde Wereld is in België actief via vier vzw's. Een nationaal team staat in voor de coördinatie van de acties tussen de verschillende vzw's.

ATD Vierde Wereld België is erkend om fiscale attesten af te leveren en staat in voor de fondsenwerving. Ze steunt hiermee acties en teams in België en elders in de wereld.

ATD Quart Monde Wallonie-Bruxelles is o.a. erkend en gesubsidieerd als organisatie voor permanente vorming.

ATD Quart Monde Jeunesse Wallonie-Bruxelles is erkend als jeugdorganisatie.

ATD Vierde Wereld Vlaanderen is erkend en gesubsidieerd als bovenlokale "vereniging waar armen het woord nemen".

Onze missie vind je ook terug in de oproep die onze stichter Joseph Wrésinski lanceerde op 17 oktober 1987:

"Waar mensen gedoemd zijn in armoede te leven, worden de Rechten van de Mens geschonden. Wij zijn verplicht ons te verenigen om die rechten te doen respecteren."

In de beleidsperiode 2016-2020 focust ATD Vierde Wereld Vlaanderen zich op volgende **strategische doelen**:

SD1: De armsten bereiken, kennen, verenigen en met hen partnerschappen opbouwen met de samenleving

SD2: Mensenrechtensvisie: de brede publieke opinie mobiliseren voor de uitroeiing van grote armoede

SD3: Verder uitbouwen van een ledenbeweging, die deelneemt aan een brede nationale en internationale stroming van inzet en verzet tegen grote armoede

Via onze strategische doelstellingen beantwoorden wij aan de **6 criteria** waaraan verenigingen waar armen het woord nemen moeten voldoen:

- 1. Armen verenigen zich**
- 2. Armen het woord geven**
- 3. Werken aan maatschappelijke emancipatie**
- 4. Werken aan maatschappelijke structuren**
- 5. Dialoog en vorming**
- 6. Armen blijven zoeken**

Inhoudelijk werkingsverslag

SD 1: De armsten bereiken, kennen, verenigen en met hen partnerschappen opbouwen met de samenleving

Operationele doelstelling (OD) 1: ATD Vierde Wereld stelt permanente medewerkers vrij en steunt vrijwilligers om mensen in grote armoede regelmatig en buiten directe hulpverlening te ontmoeten. Zowel lokaal als bovenlokaal ontmoeten we mensen die nog niet deelnemen.

Criteria: Armen verenigen zich. Armen blijven zoeken.

Leden van ATD Vierde Wereld ontmoeten op verschillende plaatsen in Vlaanderen mensen en gezinnen in grote armoede. Een specifieke actie of thema komt daarbij niet op de eerste plaats, maar wel het zien en kennen van de leefwereld van mensen in armoede.

In 2016 wilden we minstens 25 personen bereiken waarvan minimum 4 in 5 provincies. Via de juridische permanentie in Hasselt wilden we 20 mensen bereiken.

De groep in **Willebroek** komt om de twee weken samen met mensen met armoede-ervaring. Elke bijeenkomst begint met een nieuwsronde. Tijdens deze bijeenkomsten wordt de Volksuniversiteit voorbereid. Sinds juli 2016 komt de groep ook wekelijks samen op "vrije dinsdag". Er wordt tijd gemaakt voor een uitgebreide nieuwsronde. In 2016 namen gemiddeld 12 mensen aan deze bijeenkomsten deel, van wie 8 in armoede.

De **Taporigroep** (kinderwerking) in Willebroek komt drie keer per jaar samen. Er kwamen gemiddeld 17 kinderen naar de activiteiten.

De **moeders van de Taporikinderen** komen apart samen om de Volksuniversiteit voor te bereiden. Aan deze bijeenkomsten namen in 2016 gemiddeld 8 moeders deel.

Enkele leden van de groep in Willebroek zijn trekker van het project "**De Pleegtuinvrienden**". De bedoeling is dat mensen uit Willebroek die hun tuin zelf niet bewerken, hun tuin ter beschikking stellen aan andere inwoners die wel groene vingers hebben. De geoogste groenten en fruit worden meegebracht naar de celvergaderingen en verdeeld onder de leden. De leden maken samen ook soep en confituur van de oogst tijdens de "vrije dinsdagen". Dit project is laagdrempelig en zorgt ervoor dat er gemakkelijk nieuwe mensen worden ontmoet.

Een stafmedewerker van ATD gaat wekelijks in Willebroek op **huisbezoek** bij mensen in armoede. Hij heeft speciale aandacht voor mensen en gezinnen die de stap (nog) niet zetten naar de groepswerking omwille van verschillende redenen (gezondheidsproblemen,...). Hij bereidt samen met hen de Volksuniversiteit voor en geeft hun input door aan de verantwoordelijke van de celvergadering. Hij trekt met de fiets de straat op om nieuwe mensen te ontmoeten. De mensen die hij ontmoet nodigt hij uit voor de Volksuniversiteit of voor laagdrempelige uitstappen.

De internationale kinderwerking **Tapori** werd in 1967 opgericht. Tapori schiept vriendschap tussen kinderen van alle afkomst. Ze moedigt kinderen over de hele wereld aan zich in te zetten opdat alle kinderen dezelfde kansen zouden hebben. De lokale Taporigroep in Willebroek komt drie keer per jaar samen. Tijdens deze bijeenkomsten lezen de kinderen samen teksten van de internationale Taporigroep. Daarnaast is er ruimte voor sport, spel, knutselen en een maaltijd.

In **Oostende** komen mensen met en zonder armoede-ervaring ongeveer één keer per maand samen. Zij wisselen nieuws uit, delen informatie over interessante uitstappen met de UiT-pas en bereiden de Volksuniversiteit voor. Aan deze vergaderingen namen in 2016 gemiddeld 15 personen deel, van wie 11 in armoede.

Vanuit ATD Vlaanderen ondersteunen we een militant in Oostende die dakloos is om zijn nabijheid met daklozen vol te houden. We nemen samen met hem deel aan de bijeenkomsten rond dakloosheid en het referentieadres bij het Netwerk tegen Armoede.

Naar aanleiding van de regionale Volksuniversiteit op 6 februari in Oostende, ging een stafmedewerker voorbereiden in Imagine, nachtopvang voor daklozen.

Tijdens de celvergaderingen in **Ronse** wordt de Volksuniversiteit voorbereid en is er tijd voor de uitwisseling van nieuws. In 2016 namen gemiddeld 8 personen in armoede deel aan de 5 bijeenkomsten.

Een stafmedewerker is wekelijks aanwezig in Ronse en gaat er op huisbezoek. Indien nodig, worden gezinnen individueel begeleid (bij hun zoektocht naar een woning, bij de advocaat en jeugdrechtbank, OCMW,...). Hij trekt te voet de straat op om nieuwe mensen te ontmoeten en gaat regelmatig eten bij Poverello. In totaal bereikt hij via deze huisbezoeken en Poverello een 15-tal mensen uit de doelgroep. Door blijvend langs te komen op huisbezoek probeert men deze mensen te stimuleren om deel te nemen aan de Volksuniversiteiten.

In **Brussel** kwamen gemiddeld 4 mensen in armoede samen ter voorbereiding van de Volksuniversiteit (5 bijeenkomsten).

Een stafmedewerker ging in 2016 samen met een militant regelmatig actief op zoek naar nieuwe leden om de groep te versterken. Ze trokken naar verschillende ontmoetingsplekken om ATD Vierde Wereld voor te stellen en nieuwe mensen te leren kennen, zoals Don Bosco, Brussel Onthaal, CAW Brussel, Hobo en Nasci. Hij gaat regelmatig op huisbezoek bij mensen die niet naar de voorbereidingen

kunnen komen.

In samenwerking met ATD Quart Monde Jeunesse en ATD Quart Monde Wallonie-Bruxelles zijn we in oktober gestart met een nieuwe **straatbibliotheek** in Brussel. ATD Jeunesse ontvangt hiervoor de subsidies, maar vanuit ATD Vlaanderen neemt 1 stafmedewerker deel om de Nederlandstalige kinderen te ondersteunen. Na een intensieve exploratie, werd Sint-Gillis gekozen als locatie. Elke woensdagnamiddag gaan we op zoek naar kinderen die moeilijk toegang hebben tot boeken. We nemen boeken mee, we lezen voor en bespreken thema's die in de verhalen aan bod komen. Dat doen we buiten op een plein, wat maakt dat deze activiteit heel laagdrempelig is en toegankelijk voor iedereen. Ook de ouders komen soms een kijkje nemen. Omdat de straatbibliotheek wekelijks doorgaat, wordt een vertrouwensband opgebouwd tussen de kinderen, hun gezinnen en de animatoren. Dat versterkt het sociaal weefsel. Hierdoor kunnen gezinnen de stap zetten naar de bredere werking van ATD Vierde Wereld. Gemiddeld 6 kinderen nemen deel aan de straatbibliotheek. Omdat we met de straatbibliotheek gestart zijn in de winterperiode, zal het aantal kinderen dat deelneemt nog toenemen in de lente en zomer.

Foto: Julian Hills

De medestandersgroep in **Hasselt** organiseert de "Papiermolen". In dit initiatief worden mensen geholpen met het behandelen van administratieve en juridische aangelegenheden, zoals het invullen en terugsturen van officiële documenten. De werking lag in 2016 bijna geheel stil, aangezien er gezocht werd naar een nieuw lokaal nadat Café Anoniem door enkele geweldsituaties de deuren moest sluiten. De dossiers in behandeling werden ondertussen wel verder afgewerkt. De medestanders gingen naarstig op zoek naar een nieuw lokaal. Ze contacteerden onder andere het Hasseltse OCMW, dat Café Anoniem in 2016 opnieuw wilde uitbaten. Eind 2016 werd er onderdak gevonden bij de pater Minderbroeders.

Op de juridische permanentie bij de pater Minderbroeders kwamen twee nieuwe mensen af. Dat is beduidend minder dan toen de permanentie in Café Anoniem kon doorgaan. Voor 2017 is dit zeker een werkpunt voor de groep.

In **Turnhout** gaat een permanent werkster (officieel op pensioen) wekelijks naar de vereniging 't Antwoord. Op die manier komt ze in contact met mensen die getekend zijn door armoede. Met enkelen houdt ze ook buiten 't Antwoord contact.

Vanuit ATD Vlaanderen gaat een stafmedewerker de volksuniversiteit voorbereiden met deze mensen. Gemiddeld 4 leden nemen aan de voorbereidingen van de volksuniversiteit deel. Deze leden komen ook naar de Volksuniversiteiten zelf.

Foto: pexels.com

1.2. OD: We nodigen de bereikte personen en gezinnen uit om deel te nemen aan ontmoetingsmomenten. We geven voorrang aan de personen die het langst en op de meeste levensdomeinen door armoede en uitsluiting getroffen zijn.

Criterium: Armen verenigen zich.

We planden voor 2016 minimaal 3 laagdrempelige gezinsbijeenkomsten, -uitstappen, zomerweken of ontspannen ontmoetingen tussen verschillende groepen en dit voor minstens 40 mensen. Hoe realiseerden we dit?

Opera voor iedereen

'Een brug tussen twee werelden' is het sociaal programma van De Munt in Brussel. Dit programma maakt het voor mensen in armoede mogelijk om voorstellingen van De Munt bij te wonen. ATD Vierde Wereld zorgt voor de bestelling van de tickets, het vervoer,... In 2016 genoten leden uit Ronse, Willebroek, Brussel en Antwerpen van Séria (6 februari – 8 deelnemers in armoede), Recital (4 april – 1 deelnemer in armoede), "Mitridate, Re di Ponto" (29 april – 5 deelnemers, van wie 4 in armoede), Sweeny Todd (11 juni – 5 deelnemers, van wie 2 in armoede), Macbeth (9 september – 5 deelnemers van wie 2 in armoede) en Capriccio (28 oktober – 11 deelnemers, van wie 5 in armoede). De voorstelling van Béatrice et Bénédict (22 maart) werd last-minute door De Munt afgelast wegens de aanslagen in Brussel.

In het weekend van 11 en 12 mei trok een stafmedewerker met een gezin uit Ronse en een gezin uit Brussel voor een **ontspannend weekend** naar het vakantiehuis De Kleppe in Everbeek. De kinderen van de gezinnen konden er naar hartenlust spelen en genieten van de natuur en de aanwezige dieren. We stelden dit weekend ook voor aan twee andere gezinnen en deden het nodige om hen te kunnen laten deelnemen. We namen onder meer contact op met de jeugdrechter zodat ook geplaatste kinderen meekonden. Om diverse redenen konden ze op het laatste nippertje niet meegaan.

Op 25 september organiseerde de groep in Oostende een **feestelijke receptie** naar aanleiding van hun 20-jarig bestaan. Tijdens deze receptie werd een overzicht gegeven van de 20-jarige werking en werd er geluisterd naar getuigenissen van zowel medestanders als militanten. In totaal waren er 100 mensen aanwezig, van wie 40 in armoede. Er waren militanten aanwezig van de andere ATD-groepen: 4 uit Ronse, 2 uit Brussel en 2 uit Willebroek. Enkele leden van de groep in Brugge kwamen samen met mensen van Ūze Plekke. Ūze Plekke neemt deel aan de jaarlijkse regionale Volksuniversiteit in Oostende.

Het jaarlijkse **kerstfeest** in Willebroek ging dit jaar door op 27 december. Ongeveer 80 personen namen deel. Een stafmedewerker zorgde ervoor dat ook 4 militanten van de cel Brussel konden deelnemen aan de feestvreugde.

Foto's: Julian Hills

Op 3 juli organiseerden we een **feestelijke gezinsvolksuniversiteit** in Puurs. We boden een gevarieerd en laagdrempelig programma aan, gericht op zowel kinderen, jongeren als volwassenen. In de voormiddag werkten de deelnemers samen rond het onderwerp "schoonheid." Alle deelnemers waren het eens dat schoonheid voor IEDEREEN belangrijk is. Het is niet omdat je geen geld hebt, dat schoonheid niet noodzakelijk is. Mooie dingen zien en horen maakt mensen gelukkig en rustig. Het geeft een warm gevoel van binnen. Het zorgt voor ontspanning. Schoonheid geeft de kracht om moeilijkheden te overwinnen. In de namiddag stonden er diverse workshops op het programma: een muzikaal atelier, een schildersatelier en een ontspanningsatelier waarbij mandala's werden ingekleurd. Tussendoor voorzagen we een lekkere hap. Deze feestelijke activiteit werd afgesloten met een optreden van twee clowns.

Lokaal organiseren de verschillende groepen laagdrempelige uitstappen voor de leden van de groep.

De groep in **Oostende** organiseert elk jaar samen met CAW & JZ-Middenkust, BMLIK-O, KAAP-CM en inloophuis Kwiedam een nieuwjaarsreceptie. Op deze receptie waren in totaal een 120-tal personen aanwezig, van wie 90 in armoede.

De groep woonde op 21 februari met enkele leden het concert "Hoopvol gestemd. Een ode aan vriendschap, liefde en de schoonheid van de aarde" bij georganiseerd door Koor Weerklank (8 deelnemers, van wie 7 in armoede).

Op 2 augustus trok de groep naar de voorstelling "Perhaps all the dragons" in school De Zonnebloem gevolgd door 'Het priemgeval' in de loods van de NMBS (11 deelnemers van wie 9 in armoede).

Dezelfde dag gingen andere leden naar de voorstelling 'De Gemakkelijke Stoel' in de Volksbond (6 deelnemers in armoede).

In **Willebroek** organiseren de Pleegtuinvrienden jaarlijks een BBQ voor de leden van de groep en de buurt. In 2016 waren ongeveer 40 personen aanwezig, van wie de helft in armoede.

ATD Vlaanderen bereidt uitstappen en vakanties van gezinnen praktisch en financieel voor. Daarbij werken we samen met verenigingen zoals Gandalf en Pirliewiet, die vakanties organiseren voor gezinnen in armoede.

We maken eveneens gebruik van het aanbod van het Steunpunt Vakantieparticipatie. Een militante uit Brussel ging zo naar het Koning Boudewijn Seapark.

1.3. OD: We geven de jongerenwerking Djynamo nieuwe impulsen.

Criteria: Armen verenigen zich. Armen blijven zoeken.

Djynamo is een jongerenorganisatie die deel uitmaakt van ATD Vierde Wereld. In het Europees jaar van verzet tegen armoede in 2010, bracht de Europese tak van ATD Vierde Wereld jongeren met uiteenlopende achtergronden bijeen. Tijdens verschillende ontmoetingen schreven zij een manifest: wat vinden jongeren belangrijk om een solidair Europa uit te bouwen. Nadien waren er zowel op Vlaams en nationaal niveau en in Nederland diverse ontmoetingen voor deze jongeren. Zij willen op hun manier acties ondersteunen en opzetten om te strijden tegen armoede. Jongeren die deelnemen aan Djynamo-ontmoetingen vinden hier heel veel steun. Deze bijeenkomsten geven hen een plaats in onze samenleving.

In 2016 wilden we de Djynamowerking bekend maken zodat minstens 8 jongeren met armoede-ervaring naar de bijeenkomsten zouden komen. Minstens 3 jongeren groeien naar een langdurig of regelmatig engagement als militant of medestander.

We contacteerden Gandalf, Pirlawiet en enkele jeugdbewegingen. We trokken naar lokale armoede-organisaties om nieuwe jongeren te ontmoeten, zoals BMLIK in Gent en De Takel in Oostende. Enkele jongeren bezochten we thuis.

Onze Djynamojongeren kwamen voor de eerste keer samen tijdens de Volksuniversiteit van 16 april (7 jongeren, van wie 5 in armoede). De jongeren werkten rond het thema vooroordelen en het zomerkamp in juli. De eerste bijeenkomst werd voorbereid door een medestander en een militant. Deze militant nam ook deel aan het voorbereidingsweekend van 7 en 8 mei. Tijdens dit weekend bereidden twee jongeren

in armoede uit Vlaanderen het zomerkamp voor met jongeren uit Polen. Deze voorbereiding ging door in Brussel. Tijdens de Volksuniversiteit op 3 juli kwamen de jongeren voor een tweede keer samen (3 jongeren in armoede). Er werd voornamelijk gesproken over het zomerkamp. Om het zomerkamp grondig voor te bereiden, nam ATD Vierde Wereld deel aan enkele vormingssessies van Jint vzw. In aanloop naar het Djynamokamp hadden we contact met enkele jongeren van wie we weten dat ze vrij geïsoleerd leven. We gingen een aantal keer bij hen op bezoek. Uiteindelijk bleek de drempel te hoog voor een effectieve deelname aan het zomerkamp.

Op 3 september kwamen de jongeren samen voor de nabespreking van het zomerkamp. Op 1 oktober werkten de jongeren (9 jongeren, van wie 8 in armoede) rond hetzelfde thema als de Volksuniversiteit, het GPMI. In het weekend van 11-13 november namen 3 jongeren in armoede deel aan een internationale ontmoeting van Djynamo in Méry-sur-Oise in Frankrijk. Tijdens de Volksuniversiteit op 3 december verzorgden de jongeren de catering. Ze bakten cakejes, zorgden voor de drank en maakten tijd voor een groepsgesprek. 7 jongeren, van wie 5 in armoede namen deel. Een jongere die deelnam aan het zomerkamp, kon omwille van een opname in de psychiatrie niet meer naar de bijeenkomsten komen. We onderhouden intensief contact met hem via facebook en telefoon.

Op 29 oktober organiseerden de jongeren een planningsdag. Ze evalueerden hun werking en bekeken welke activiteiten ze in de toekomst nog willen organiseren. 6 jongeren namen deel, van wie 4 in armoede.

“Het was speciaal en leuk. Je kunt er wat van leren. Bijvoorbeeld: ze hebben andere eetgewoontes, ze eten kaas bij alles en ruimen onmiddellijk op!” Enzo

“Ik heb geleerd dat Polen harde werkers zijn. De culturele uitwisselingsactiviteit om hun land voor te stellen hadden ze echt goed voorbereid.” Glenn

Zomerkamp: A Path to Meet Each Other

In de zomer van 2016 kwamen 6 jongeren uit Vlaanderen (5 in armoede) en 9 jongeren uit Polen samen in Brussel voor een culturele jongerenuitwisseling. Het werd een leuke en interessante week voor iedereen! Wat stond er zoal op het programma?

Op woensdag 13 juli organiseerden de jongeren uit Polen enkele kennismakingsspelletjes en energisers. Daarna stelden de jongeren samen de algemene regels op voor de week. 's Avonds werd een wandeling gemaakt in het toeristische centrum van Brussel.

Op donderdag 14 en vrijdag 15 juli werd een eerste keer gewerkt aan de werf in de tuin van het Vierde Wereldhuis. De bedoeling was om een pad te maken uit gerecycleerd hout. Vrijdagavond werd de landenpresentatie voor zaterdag samen voorbereid.

Op zaterdag werd Brussel uitgebreid bezocht. In de namiddag organiseerden de Polen een interculturele namiddag waarin beide landen aan elkaar werden voorgesteld.

Zondag en maandag 17 en 18 juli werd verder gewerkt aan de werf in het Vierde Wereldhuis.

Op dinsdag 18 juli trokken de jongeren eropuit naar Oostende. Op het strand werd tijd gemaakt voor een evaluatie van de week. 's Avonds gingen de jongeren uit de bol op een afscheidsfeest! Een filmpje over het zomerkamp is te bekijken op onze website en op youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=D3iHifaweu0>.

1.4. OD: We nodigen de bereikte personen/gezinnen uit om deel te nemen aan het thematisch werken.

Criteria: Armen verenigen zich. Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke emancipatie. Dialoog en vorming.

Ook in 2016 planden we om de mensen die we kennen uit te nodigen voor de lokale

voorbereiding van de volksuniversiteit en de volksuniversiteit zelf, waarbij minstens 40 mensen zouden ingaan op deze uitnodiging. Indien nodig, bereiden we de bijeenkomst eerst thuis voor.

In totaal namen in 2016 133 mensen deel aan de Volksuniversiteit van wie 92 mensen in armoede.

Interne vorming: Volksuniversiteit

Criteria: Armen verenigen zich. Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke emancipatie. Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Mensen die in armoede leven, ontdekken door deelname aan de volksuniversiteit dat ze waardevolle zaken te vertellen hebben en dat hun intelligentie meetelt. Dit heeft gevolgen voor hun dagelijks leven: ze kennen hun rechten beter en leren opkomen voor hun rechten en die van andere mensen in armoede. Mensen met armoede-ervaring en zonder denken samen na over oplossingen voor armoedeproblemen en maatschappelijke thema's. De thema's voor de volksuniversiteiten kiezen we vanuit de ontmoetingen met mensen die in armoede leven.

We zien deze actie als interne vorming: militanten leren er het woord nemen en verruimen hun kennis door in dialoog te treden met elkaar, medestanders en gastsprekers. De volksuniversiteit is een opstap naar andere plaatsen van meer publieke dialoog (zoals deelname aan werkgroepen van het Netwerk tegen Armoede of het Collectief van Verenigingen Partners van het Algemeen Verslag over de Armoede) of naar vorming voor en met externen. Medestanders leren in de volksuniversiteiten wat armoede concreet inhoudt, de verhalen achter de cijfers. Deze kennis en herhaalde contacten met mensen in armoede helpt hen een diepgaande dialoog rond armoede en uitsluiting met de brede maatschappij uit te bouwen.

Een animatieteam bestaande uit een permanent werker en medestander werken de animatie uit op basis van de ingestuurde voorbereidingen. Elke volksuniversiteit begint met een korte nieuwsronde en het delen van actuele situaties van onrecht en hoop.

"In de volksuniversiteit kon en durfde ik echt zeggen wat ik meende. Ik heb me opgetrokken aan de mensen die ik daar ontmoette, want ik voelde me aanvaard zoals ik ben. Ik herkende mijn persoonlijke strijd bij anderen. Dit heeft me geholpen om mijn schaamte te overwinnen."
Getuigenis deelneemster volksuniversiteit.

We planden om in 2016 minstens 4 volksuniversiteiten te organiseren.

De lokale groepen komen samen om die voor te bereiden in een of twee bijeenkomsten op basis van voorbereidingsvragen. Dit gebeurt in minstens 4 provincies. De volksuniversiteit van de Vierde Wereld bereikt doorheen het jaar minimaal 70 mensen, waarvan minimaal 50 mensen in armoede en minimaal 7 lokale groepen. We bereiken minimum 5 mensen die nog niet eerder deelnamen. Minstens 15 medestanders, afkomstig uit 5 provincies, nemen deel aan de volksuniversiteit die we bovenlokaal organiseren. Op minstens 2 volksuniversiteiten per jaar is een gastspreker aanwezig. De gastspreker gaat vanuit zijn kennis en zijn verantwoordelijkheid in de samenleving in gesprek met de deelnemers van de volksuniversiteit. De gastspreker en deelnemers leren van elkaar. De gastspreker verruimt zijn kennis over het onderwerp met de ervaringskennis van mensen in armoede. We zoeken in eerste instantie een gastspreker bij Samenlevingsopbouw of het Netwerk tegen armoede. We gebruiken de moderne communicatiemiddelen en media zoals facebook voor deze actie.

Wat realiseerden we? In 2016 organiseerden we 5 volksuniversiteiten, waaronder 1 regionale volksuniversiteit. Dit betekent dat op minstens 2 plaatsen dezelfde volksuniversiteit tegelijkertijd doorging. Dit laat toe dat een grotere groep kan deelnemen. De Volksuniversiteiten werden telkens voorbereid door onze lokale groepen en partnergroepen: Oostende, Willebroek, Ronse, Brussel en BMLIK Gent en Kauwenberg. De regionale Volksuniversiteit werd ook voorbereid door de groepen Ūze Plekke en Oarm in Oarme. In totaal namen in 2016 133 mensen deel aan de Volksuniversiteit, van wie 92 mensen in armoede. Er waren 39 nieuwe deelnemers, van wie 35 in armoede.

Volksuniversiteit op 6 februari in Antwerpen en Oostende

Het thema van de regionale volksuniversiteit van 6 februari was "Een goede woning vinden".

In Oostende was Paul Meersman van Samenlevingsopbouw gastspreker. Er waren mensen van Kortrijk en van Ūze Plekke en Oarm in Oarme uit Brugge. De Brugse medestandersgroep bereidde samen voor met Ūze Plekke en Oarm in Oarme. In totaal namen 11 mensen in armoede deel aan de voorbereiding. De volksuniversiteit werd ook voorbereid in het daklozencentrum Imagine. Twee mensen van Imagine namen deel. We contacteerden ook 't Schouderkloptje en 't Hope, maar zij konden niet aanwezig zijn. In Oostende namen 53 mensen deel, van wie 36 in armoede (16 nieuwkomers, van wie 13 in armoede).

In Antwerpen namen 31 mensen deel (22 in armoede; 5 nieuwkomers van wie 5 in armoede).

Uit het verslag: De deelnemers vertelden over hun moeilijkheden om een geschikte woning te vinden. Hoe dat komt? Huiseigenaars geven hun eisen door aan immokantoren: geen mensen die van het OCMW leven, geen vreemdelingen, geen mensen die een laag inkomen hebben, geen alleenstaande ouders met kinderen en geen alleenstaande mannen. De zoektocht is lang en uitputtend. Je moet ook de huurwaarborg kunnen betalen. Eigenaars weigeren vaak mensen als de huurwaarborg van het OCMW komt. De woningen die aangeboden worden, zijn vaak te klein. Je kan soms bijna niet bewegen. Het is belangrijk om ADEM RUIJTE te hebben. De deelnemers stonden ook stil bij hun droomwoning. Daarrond liggen de eisen niet zo hoog. Het belangrijkste is een gezonde woning: geen schimmel, geen vocht, geen ratten. De woning moet geïsoleerd zijn. Het zou ook fijn zijn om een tuin te hebben. Kinderen kunnen dan buiten spelen of je kan je dieren buiten laten.

"Ik heb ook op zo'n lijst gestaan (voor een sociale woning) en met papieren naar de diensten gegaan en blijkbaar is er een fout gebeurd. Ik stond op de 45ste plaats en ben verschoven naar de 130ste plaats. Ze zeiden dat ik er nooit geweest was en dat dat nooit mocht gebeurd zijn. Ik had geen bewijzen meer dat ik er geweest was en ik stond met mijn rug tegen de muur." Getuigenis deelnemster

Volksuniversiteit op 16 april in Gent

Het thema was: vooroordelen. Deze volksuniversiteit werd georganiseerd ter voorbereiding op de campagne "Waarheid of fabel" (zie p. 36 voor meer info over deze campagne). 47 mensen namen deel aan deze volksuniversiteit, van wie 30 in armoede (6 nieuwkomers, van wie 5 mensen in armoede).

Uit het verslag: De deelnemers kennen verschillende vooroordelen over mensen in armoede, bijvoorbeeld dat mensen in armoede profiteren en te lui zijn om te werken. Veel mensen in armoede proberen te werken, maar dat is niet altijd mogelijk. Als je bijvoorbeeld drie jaar ernstig ziek bent geweest, vraagt de werkgever wat je die drie jaar gedaan hebt. Wanneer je dan de waarheid zegt, nemen ze je niet aan. Ze zijn bang dat je opnieuw ziek zal worden. Ook als je geen diploma hebt, is het niet gemakkelijk om werk te vinden. Je moet vaak aan veel eisen voldoen voor je een job krijgt. Je moet bijvoorbeeld voor heel veel testen slagen. Onze maatschappij is eigenlijk gemaakt voor mensen die gezond zijn en meekunnen, voor de sterksten. De deelnemers merkten ook op dat veel mensen in armoede eigenlijk wel werken. Het gaat dan om vrijwilligerswerk. Er zijn bijvoorbeeld mensen die zorgen voor zieke familieleden of werken in gemeenschappelijke tuinen,... De maatschappij erkent dit werk niet als werk. De deelnemers kwamen tot de conclusie dat er eigenlijk twee soorten vooroordelen zijn. Je hebt langs de ene kant vooroordelen die niet waar zijn, zoals dat mensen in armoede allemaal lui zijn. Langs de andere kant heb je ook vooroordelen die waar zijn, zoals dat mensen in armoede een gsm hebben. Veel mensen in armoede kunnen eigenlijk geen gsm betalen, maar je wordt wel verplicht om er één te hebben. Dit zijn dan eigenlijk geen vooroordelen, maar feiten. Mensen in armoede worden hier wel voor veroordeeld door anderen. Het is dan de taak van mensen in armoede om uitleg te geven en te zorgen dat anderen hen beter begrijpen.

"Een van mijn zonen is in het derde kleuterklas doorgestuurd geweest naar het bijzonder onderwijs vanwege faalangst. Ik had er niets op in te brengen. Het CLB had de test al klaarliggen zonder mijn mening te horen. Nu is hij dit jaar gestart in het eerste beroeps en raar maar waar, hij haalt 93% op wiskunde." Getuigenis deelneemster

Volksuniversiteit op 3 juli in Puurs

De laatste volksuniversiteit van het werkjaar 2015-2016 werd een feestelijke gezinsvolksuniversiteit met als thema "schoonheid." Er waren 59 deelnemers, van wie 36 in armoede (5 nieuwkomers, van wie 5 militanten). Zie p. 14 voor meer informatie.

Volksuniversiteit op 1 oktober in Gent

Het onderwerp van de volksuniversiteit op 1 oktober was: Een waardig inkomen - geïndividualiseerd project maatschappelijke integratie (GPMI). 51 mensen namen deel, van wie 32 in armoede (5 nieuwkomers, van wie 4 in armoede). De gastspreker was Rudi Coddens, OCMW-voorzitter van de stad Gent.

Uit het verslag: Wie een leefloon vraagt, moet met het OCMW een contract afsluiten, het GPMI. De deelnemers vinden een zeer goede relatie met de begeleiding dan heel belangrijk. Ze denken dan vooral aan een goede klik. De begeleiding moet ook alles goed uitleggen. De maatschappelijk werker moet ook voldoende tijd kunnen vrijmaken. Hij of zij moet weten wie je bent: wat kan je? Wat zijn je zorgen? Het is moeilijk om werk te zoeken als je weet dat er elk moment een deurwaarder aan je huis kan staan. De maatschappelijk werker moet gemakkelijk te bereiken zijn en begrip tonen als je b.v. niet kon verwittigen omdat je geen belwaarde meer hebt. Toch blijft er heel veel schrik bij de deelnemers. Krijgen ze geen geld meer als ze het GPMI niet ondertekenen? Daardoor zal de groep mensen die nu al geen leefloon aanvraagt nog groeien. De deelnemers zijn ook bang dat ze druk zullen voelen om bepaalde zaken in de overeenkomst te laten opnemen. Zullen ze de overeenkomst dan wel kunnen naleven? Er gebeurt zoveel in hun leven. Daarom is een goede evaluatie nodig. De maatschappelijk werker moet daar ook tijd voor kunnen vrijmaken. Er is ook veel schrik rond sancties.

De aanwezige jongeren hadden positieve ervaringen met het GPMI : "Het is een goed idee. Dan staan er dingen op papier, zo kunnen er geen discussies ontstaan. Maar er moet wel duidelijke communicatie zijn. Zo kom je niet voor verrassingen te staan en kan je dingen die je niet wilt doen niet doen. Het is belangrijk dat je een goede klik hebt met je begeleider en dat hij of zij bereikbaar blijft zodat je er met al je vragen terecht kunt. Er moet begrip zijn wanneer je je afspraak niet kunt nakomen, sancties mogen niet zomaar gegeven worden."

Volksuniversiteit op 3 december in Brussel

Het onderwerp was "Een waardig inkomen – rechten en plichten." Er waren 25 deelnemers aanwezig, van wie 12 in armoede (2 nieuwkomers in armoede).

Uit het verslag: Om een leefloon te krijgen moet je aan voorwaarden voldoen. Ook om andere vervangingsinkomens te krijgen is dat zo. Er komt meer en meer controle. De deelnemers hebben het gevoel dat het ingewikkelder is om een vervangingsinkomen te verkrijgen. Met de realiteit van het leven van mensen in armoede houdt men niet altijd rekening. Voorwaarden zijn voor mensen in armoede niet altijd haalbaar. Dat blijkt ook uit een toneelstukje dat werd gebracht door deelnemers Conny en Mieke.

Conny: Dag mevrouw.

Mieke: Goiedag, ik heb een identiteitskaart nodig.

Conny: Heb je pasfoto's bij?

Mieke: Ja. Dat is toch wel duur he, dat was al 10 euro.

Conny: Ja, dat is allemaal duurder aan het worden natuurlijk. Voor de identiteitskaart zelf zal het 25 euro zijn.

Mieke: Oeioeioei, 25 euro, ik zal eens zien. Ja, spijtig genoeg, ik kom niet aan 25 euro.

Conny: Ja, sorry, maar dan kan ik u niet verder helpen momenteel.

Mieke: Oké, dan zal ik nog eens terugkomen. Maar dat is wel ambetant, dat zal deze maand niet meer lukken. Met die budgetbegeleiding enzo...

3 maanden later

Mieke: Goiedag.

Conny: Dag mevrouw.

Mieke: De RVA heeft mij naar hier gestuurd om werk te zoeken.

Conny: Ahja, oké, en zou ik misschien even uw identiteitskaart mogen hebben? Want ik moet u ook inschrijven bij ons in de computer.

Mieke: Ah ja, een identiteitskaart... Zou het niet gaan met een siskaart van de mutualiteit ofzo? Of iets waar mijn naam opstaat? Want ik heb dat nu niet bij.

Conny: Ja, mevrouw, maar ik zou toch echt uw identiteitskaart moeten hebben. Normaal gezien als Belg moet u een identiteitskaart op zak hebben.

Mieke: Ik denk dat ik ze vergeten ben.

Conny: Kan u dan eventueel morgen terugkomen, want u moet wel dringend worden ingeschreven, mevrouw. Anders gaat u geen werkloosheidsuitkering krijgen.

Mieke: Oké, dan.

Conny: U heeft ze echt niet bij?

Mieke: Nee, ik heb ze niet bij.

Conny: Oké, spijtig, tot morgen.

Mieke: Wat een miserie. Ja, ik zeg het, ze verplichten de mensen een identiteitskaart te hebben, maar ja, die foto's, dat kost ook allemaal geld en mensen die in budgetbegeleiding zitten, die hebben het vaak al heel moeilijk en kunnen dat niet betalen.

1.5. OD: De volksuniversiteit evolueert zodat jonge gezinnen gemakkelijker deelnemen.

Criterion: Armen verenigen zich.

We planden voor 2016 dat minstens 3 gezinnen met kinderen konden deelnemen aan de Volksuniversiteiten.

Door onder andere ruimte te maken voor ontmoeting en creatieve technieken, maakten we de volksuniversiteit gezinsvriendelijker. Verschillende jonge gezinnen kwamen naar de Volksuniversiteiten. Het voorbeeld bij uitstek is de feestelijke gezinsvolksuniversiteit die doorging 3 juli. We voorzagen ook steeds kinderopvang bij elke Volksuniversiteit. We kozen voor gezinsvriendelijke momenten (zaterdag i.p.v. op een weekavond)

1.6.OD: Vanuit de volksuniversiteit zetten we dialoog op.

Criteria: Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Door de volksuniversiteit en ons present zijn bij mensen, bouwen we een kennis op rond het leven in armoede. Mensen in armoede maken duidelijk dat ze nog vaak hun rechten niet bekomen of geen volwaardige plaats in de samenleving krijgen. De kennis van deze realiteit vormt de basis om maatschappelijke veranderingen teweeg te brengen en om de dialoog en partnerschap uit te bouwen.

We planden om in 2016 na iedere volksuniversiteit een verslag te schrijven samen met enkele deelnemers. Op jaarbasis zijn hier minstens 10 mensen in armoede bij betrokken. We hebben bijzondere aandacht voor mensen die moeilijk lezen en schrijven. Het verslag publiceren we o.a. op onze website en facebookpagina. We zorgen ervoor dat alle deelnemers toegang hebben tot het verslag. Verder bekijken we tijdens de overlegmomenten van de volksuniversiteit

welke kennis/inhoud we aan derden doorgeven, bijvoorbeeld door middel van een artikel in een externe publicatie of een gesprek met een beleidsmaker. We publiceren minstens eenmaal per jaar extern een artikel.

Het verslag van de volksuniversiteit van 6 februari met als thema "een goede woning" werd gemaakt door 2 militanten uit Turnhout. De inhoud van deze Volksuniversiteit werd daarna via verschillende kanalen verspreid. Op 3 mei getuigde een militante van de cel Brussel rond het thema tijdens het Radio 1-programma "De bende van Annemie". Op 17 oktober getuigde een andere militante uit Brussel rond haar woonsituatie in het Brussels Parlement in kader van de Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede. Op 19 oktober werd het artikel "Discriminatie op de private huurmarkt – getuigenissen tonen onmenselijke realiteit" gepubliceerd op sociaal.net. We ondernamen ook een poging om het artikel in De Standaard te publiceren, maar het werd niet weerhouden.

Vier mensen in armoede van de groep Willebroek maakten het verslag op van de volksuniversiteit rond vooroordelen op 16 april. De inhoud van deze Volksuniversiteit wordt verder gebruikt voor de campagne "Waarheid of fabel."

Het verslag van de volksuniversiteit rond schoonheid op 3 juli werd opgemaakt door 2 militanten uit Brussel.

De groep Kauwenberg maakte het verslag op van de volksuniversiteit op 1 oktober rond het GPMI. 6 mensen in armoede namen hieraan deel. Tijdens het overlegmoment van de volksuniversiteit op 21 oktober in Kauwenberg werd beslist om een brief te sturen naar zowel de VVSG als Willy Borsus, minister van Maatschappelijke Integratie. We gaven de bezorgdheden van de deelnemers rond het GPMI per brief door aan de VVSG. Aan minister Borsus vroegen we om in verdere circulaires aan OCMW's te vragen om het geld dat ze krijgen aan extra begeleiding te besteden. We vragen ook aandacht voor de taal waarin de contracten opgemaakt worden.

Twee militanten uit Brussel maakten het verslag op van de volksuniversiteit van 3 december. Samen met hen werd beslist om twee oproepen te lanceren via de Facebookpagina van de Volksuniversiteit met als thema de toegankelijkheid en

communicatie van sociale woonmaatschappijen en energieleveranciers. Mensen konden via de Facebookpagina en via e-mail op deze twee oproepen reageren. Het is de bedoeling om de input verder te gebruiken tijdens acties in 2017.

Volksuniversiteit ATD Vierde Wereld Vlaanderen
19 december 2016 · 🌐

OPROEP:

Je krijgt een brief in de brievenbus van je energieleverancier (Eni, Electrabel, Luminus, Eneco,...) Je begrijpt niet zo goed wat er in staat. Je leest iets over internet en je denkt: ik heb geen internet of mails, dat is niets voor mij en je smijt de brief weg. Je merkt niet onmiddellijk dat je geen facturen van de energieleverancier meer krijgt. Tot op een dag je een brief krijgt van die maatschappij: een rappel. Je moet dringend je facturen betalen! Je snapt niet waarover het gaat. Je kreeg toch geen facturen meer? Je belt hen op. Ze zeggen dat de facturen nu via internet opgestuurd worden. Je begrijpt niet hoe dat komt. Ze zeggen je dat je een brief kreeg dat je voortaan de facturen via internet zou krijgen. Als je dit niet wilde, moest je dit doorgeven. Ze geven jou de schuld omdat je niet reageerde. Nu heb je enkele onbetaalde facturen! Je moet nu zelf zien hoe je die kan betalen.

Maakte je ook een situatie zoals hierboven beschreven mee? Laat het ons weten! Je kan je verhaal doorgeven via contact@atd-vierdewereld.be of door op dit bericht te reageren.

Geef dit ook door aan je vrienden zodat ook zij kunnen reageren!

1.7. OD: Lokaal en bovenlokaal nemen we actief deel aan overleggroepen en beleidsvorming.

Criteria: Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

We beoogden om in 2016 in 4 provincies deel te nemen aan lokale of provinciale overleggroepen. Jaarlijks willen we deelnemen aan 1 forumdag of overlegmoment bij het Netwerk tegen Armoede.

Lokaal

De medestandersgroep in Brugge komt ongeveer 1 keer per maand samen. Gemiddeld namen 10 medestanders aan deze vergaderingen deel. De voorzitter van de medestandersgroep is ook de voorzitter van Brugge Dialoogstad. Deze werkgroep is een samenwerkingsverband tussen verschillende lokale verenigingen en diensten die werken

rond armoede, het OCMW Brugge en de stad Brugge. Aan deze werking nemen mensen in armoede deel. De werkgroep probeert een brug te vormen tussen het lokaal beleid en mensen in armoede. Zo heeft het lokaal bestuur een duidelijk aanspreekpunt om inhoud te geven aan het armoedebeleid in Brugge.

De Brugse groep is actief lid van de lokale werkgroep 17 oktober, met verschillende partners zoals Samenlevingsopbouw, Ūze Plekke, Wieder, Integraal (Welzijnsschakel), Meersenhuis Onthaal (Welzijnsschakel), Oarm in Oarme, Diocesane dienst diaconie, Amnesty International, 't Sas (Inloophuis), Sociaal Huis en Vormingplus. Leden van de groep nemen actief deel aan het LOP Brugge (Lokaal Overlegplatform Gelijke Onderwijskansen) en 't Scharnier (project studieondersteuning aan huis).

Verder nemen ze deel aan volgende overleggroepen: Provinciaal Armoede overleg, Samenlevingsopbouw, Armoede overleg Assebroek en de Werkgroep vluchtelingen Assebroek.

De medestandersgroep in [Oostende](#) maakt de brug naar de samenleving door deel te nemen aan diverse werkgroepen. Er is regelmatig overleg met partnergroepen zoals BMLIK Oostende, CAW Noord-West Vlaanderen, KAAP, Welzijnzorg, Welzijnsschakels, De Katrol en het Sociaal Huis. De groep is lid van LETS Oostende, een lokaal uitwisselingssysteem van diensten en goederen. Op 13 april had de groeps-verantwoordelijke een overleg met de verantwoordelijke van LETS Oostende rond de drempels die mensen in armoede ervaren bij het LETS systeem. Verder zijn twee leden door ATD Vlaanderen afgevaardigd als lid van de Algemene Vergadering en het bestuur van het Wijkgezondheidscentrum. De vertegenwoordigers willen er over waken dat er –bewust of onbewust– geen drempels zijn naar mensen in armoede toe, en specifiek in het WGC naar een maximale toegankelijkheid te streven. Daarnaast is de groep lid van de lokale 17 oktober werkgroep.

Leden van de groep [Willebroek](#) nemen deel aan het Welzijnsoverleg georganiseerd door de gemeente. Voor het project van de leentuinen, werkt ATD Willebroek samen met de Bib, Sociale Huisvesting en de gemeente. Daarnaast nemen een medestander en militant deel aan het Netwerk Vrije Tijdsparticipatie en de werkgroep rond kinderarmoede. Leden van de groep nemen verder deel aan het Vertelsalon, georganiseerd door CBE-Open School en Willebabbel. De verantwoordelijke van de groep zit in de Raad van Bestuur van het Wijkgezondheidscentrum en volgt de werking hiervan op.

De groep in [Hasselt](#) werkt samen met vzw Vriendschap waar ze samen met anderen een lokaal delen. Vzw Vriendschap is een vrijwilligersorganisatie, die plaatselijk de solidariteit tussen mensen wil bevorderen over de grenzen heen van inkomen, sociale afkomst, godsdienst of nationaliteit. De voornaamste projecten van vzw Vriendschap zijn: Klavertjevier (sociaal restaurant) en Café Anoniem (huiskamerproject). In Café Anoniem

organiseerde ATD Vierde Wereld Limburg tot nu toe De Papiermolen. Daarnaast onderhoudt de groep ook contacten met het gemeentebestuur.

In [Kortrijk](#) werkt A'kzie in het kader van 17 oktober samen met meerdere organisaties, waaronder ATD Vierde Wereld Kortrijk.

Met partnervereniging de Vrolijke Kring heeft de groep in [Ronse](#) overleg rond gezinnen die nog niet of moeilijk bereikt worden. Ook bespreken ze problemen die zich voor mensen in armoede in Ronse voordoen en hoe hierin verbetering te brengen. Daarnaast neemt de groep actief deel aan de werkgroep 17 oktober en de stedelijke werkgroep kansarmoede-overleg. Er wordt besproken wat er in de stad rond armoedebestrijding gebeurt. Via de werkgroep willen de verschillende actoren elkaar beter leren kennen en samenwerken.

Een stafmedewerker en een militant van de groep [Brussel](#) zijn betrokken bij het Straatdodencollectief. Niet alleen straatbewoners en eerstelijnsorganisaties, maar ook instellingen en burgers maken deel uit van het informeel netwerk Collectief Straatdoden. Indien iemand overlijdt wordt getracht de identiteit te achterhalen, familie en vrienden te vinden en hen te betrekken bij een zo waardig mogelijk afscheid. De stafmedewerker en militant nemen deel aan de maandelijkse vergaderingen en aan de voorbereiding van de jaarlijkse herdenkingsceremonie in het Brussels stadhuis. In 2016 vond de ceremonie plaats op 25 mei. Voor de viering 17 oktober werkt de groep actief mee aan het Brussels Platform Armoede.

Verschillende leden van ATD Vierde Wereld in West-Vlaanderen nemen deel aan het Provinciaal armoedeoverleg West-Vlaanderen, alsook aan de voorbereiding van de jaarlijkse Trefdag.

Bovenlokaal

ATD Vierde Wereld Vlaanderen plant twee keer per jaar een overleg met Welzijnsschakels. We zijn lid van de Algemene Vergadering van het Netwerk tegen Armoede en nemen actief deel aan forumdagen en overlegmomenten, zoals het startmoment rond de meerjarenplanning van het Netwerk op 28 januari. We zijn lid van de Algemene Vergadering van Welzijnzorg. We onderhouden contacten met Bind-kracht. Op 15 januari trokken een stafmedewerker en twee militanten naar Bind-kracht om onze brochure "Samen op weg gaan geeft vertrouwen" voor te stellen en uit te wisselen rond vorming. We namen deel aan de studiedag van Bind-kracht op 22 januari.

Vanuit Kind en Gezin kregen we in 2015 de uitnodiging om deel te nemen aan een van de vier werkgroepen die de conferentie over het jonge kind voorbereidde. Deze conferentie was een initiatief van minister Vandeuren en ging op 6 oktober 2016 door. Een van onze stafmedewerkers zat in de werkgroep "Jong en geborgen", die nadacht over hoe we kinderen wiens ontwikkelingskansen bedreigd worden, moeten ondersteunen. In 2016 kwam deze werkgroep samen op 21 januari. Wegens ziekte kon de stafmedewerker niet deelnemen aan de dialoogdag op 21 april, maar ze gaf wel haar input online door. Deze input werd voorbereid met gezinnen. De stafmedewerker nam deel aan de conferentie zelf.

Een stafmedewerker neemt samen met een militant uit Oostende die dakloos is, deel aan de bijeenkomsten rond dakloosheid en het referentieadres bij het Netwerk tegen Armoede.

ATD Vierde Wereld België is één van de vijf door de staatssecretaris van armoedebestrijding aangestelde vertegenwoordigers van verenigingen waar armen het woord nemen die deelnemen aan de begeleidingscommissie van het Interfederaal steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Deze commissie volgt de werkzaamheden van het Steunpunt op, waaronder het tweejaarlijks verslag, en bewaakt haar methodologie. Leden van ATD Vlaanderen nemen deel aan de bijeenkomsten die de ontmoetingen met het Steunpunt voorbereiden. In 2016 werd tijdens deze bijeenkomsten gewerkt rond de thema's burgerschap en mensenrechten, toegepast op de domeinen huisvesting en gezinsleven. In 2015 werkte ATD Vierde Wereld mee aan de DVD van het Steunpunt rond de non-take up van rechten: 'Armoede en ineffectiviteit van rechten: niet-toegang tot en niet-gebruik van rechten'. Deze dvd verscheen in 2016.

ATD Vierde Wereld is lid van de stuurgroep van het Collectief van Verenigingen Partners van het Algemeen Verslag over de Armoede. Andere leden zijn Front Commun des SDF, Le Pivot, Centrum Kauwenberg, Daklozen Aktie Komitee, Luttes Solidarités Travail (LST).

Werkgroep politieke vertegenwoordiging

Een van de opdrachten van het Nationaal Team is de stem van de armsten te laten horen op het publieke forum. Daartoe werd op 18 april 2016 de werkgroep “politieke vertegenwoordiging” opgericht.

Aan leden van de Beweging die reeds ervaring hadden om namens ATD Vierde Wereld vertegenwoordiging op zich te nemen (lokaal en regionaal vlak), werd gevraagd deel uit te maken van de werkgroep. De nationale werkgroep bestaat uit 10 leden, voor Vlaanderen zijn dit 3 medestanders en één militant. De groep komt telkens samen op de laatste donderdag van de maand (niet in juli) van 18.00 tot 20.30 in het Vierde Wereldhuis in Brussel.

Doel van de werkgroep

- creëren van transversale plaats van reflectie over onze inzet/investering in de maatschappij; over thema's die een impact kunnen hebben op het leven van mensen in armoede (b.v. GPMI, ouderlijk gezag als kinderen geplaatst zijn, hervorming kinderbijslag,...)
- zorgen voor een goede communicatie tussen de verschillende groepen die politieke acties voeren
- verbeteren van de politieke zichtbaarheid van ATD Vierde Wereld

Tijdens de startdag op 17 september 2016 was er een workshop “Hoe reageren op de actualiteit?” De startvraag was: Wat in de actualiteit maakt me ongerust? Een tweede vraag: hoe moeten we reageren? Op deze wijze wou de werkgroep weten welke onderwerpen de leden van de Beweging beroeren en welke type acties we moeten voeren. Aan deze werkgroep namen 10 leden deel, van wie 3 mensen met armoede ervaring. De onderwerpen en acties waren even talrijk als het aantal deelnemers. Doorheen alle voorbeelden: angst om niet waardig te kunnen leven en als persoon waardig naar voor kunnen komen (media).

De werkgroep “politieke vertegenwoordiging” heeft zich vanaf september vooral gefocust op het zeer actuele wetsvoorstel (eindfase) “tot wijziging van de wetgeving voor wat betreft de rechten en de plichten van de pleegouders”.

Wetsvoorstel “tot wijziging van de wetgeving voor wat betreft de rechten en de plichten van de pleegouders”

Binnen de Beweging volgde de juridische werkgroep de evolutie van dit wetsvoorstel reeds van bij de start op. Op 8 maart 2016 was er nog een schrijven van ATD naar de voorzitter van de commissie Justitie om namens de gezinnen in armoede gehoord te worden.

Vanuit ATD Vlaanderen werd een lezersbrief/opinieartikel gestuurd naar De Standaard, Het Nieuwsblad, de Gezinsbond en de Kinderrechtencommissaris.

Een medestander bracht CD&V-politici op de hoogte van de vraag om gehoord te worden.

Op 5 september was er vanuit ATD Vierde Wereld een schrijven naar alle leden van de commissie Justitie met de vraag of het recht van de biologische ouders en hun kinderen op respect van hun gezinsleven niet op buitensporige wijze beperkt wordt door het feit dat een deel van of het volledige ouderlijke gezag overgedragen kan worden aan de pleeggezinnen?

Met mevrouw Sonja Becq (federaal volksvertegenwoordiger) was er een ontmoeting op woensdag 5 oktober:

- Kinderen in armoede maken het meest kans om geplaagd te worden. Deze arme families zijn te kwetsbaar om voor hun rechten op te komen.

Waar is de plaats van de arme gezinnen in dit statuut voor de pleegouders?

- Plaatsing is tijdelijk. Daarom moet de banden met de ouders zo sterk mogelijk blijven. Wat wordt voorzien om die band zo sterk mogelijk te maken?

- Het wetsontwerp gaat in de andere richting: pleegouders worden sterker, mensen in armoede zwakker. Een voorstel is een contract opmaken zoals bij co-ouderschap.

De beide ouders zijn evenwaardig, het is niet de een tegen de andere. Samen maken ze een plan op en waar/als het niet lukt, wordt het beslecht door de rechter. Het is belangrijk dat gezinnen in armoede beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon.

Met het kabinet van de voorzitter van de commissie Justitie, Philippe Goffin, was er een ontmoeting op 27 oktober.

Tussen beide ontmoetingen werden nogmaals alle leden van de commissie Justitie aangeschreven om te wijzen op het belang om ook gezinnen in armoede te horen. Bij deze brief werden meerdere actuele getuigenissen van gezinnen in armoede bijgevoegd.

De Bewegingen van Gent, Aalst en Kauwenberg en Welzijnschakels Nationaal werden regelmatig op de hoogte gesteld.

Aan het Netwerk tegen Armoede werd gevraagd om de visie van ATD op dit wetsvoorstel op de agenda te plaatsen van de bestuursvergadering van 6 oktober 2016.

Uiteindelijk werd het wetsvoorstel niet ter stemming voorgelegd in 2016.

Internationaal

Op internationaal vlak werkt ATD Vierde Wereld Vlaanderen samen met haar zusterbewegingen in binnen- en buitenland. Voor de straatbibliotheek in Sint-Gillis werken we samen met ATD Quart Monde Jeunesse. Enkele mensen zijn op internationaal niveau verantwoordelijk voor de overkoepelende werking binnen Europa. Ze organiseren minstens 1 keer per jaar overleg voor de nationale teams van de verschillende landen

en voor de regionale teams van de Volksuniversiteit. Op 29 januari nam het Vlaamse animatieteam deel aan een uitwisseling via skype met andere Europese verantwoordelijken voor de volksuniversiteit uit Nederland, Spanje en Frankrijk. Een stafmedewerker nam deel aan een internationale driedaagse voor nationaal verantwoordelijken in Frimhurst (VK). Onze Djynamowerking onderhoudt contact met de Europese Djynamowerking.

1.8. OD: Door de methodiek "Kruising van Kennis" reiken we concrete handvatten aan voor de volwaardige participatie van mensen in armoede.

Criteria: Werken aan maatschappelijke emancipatie. Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Uit het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding VAPA 2015-2019, p. 88:

"Alleen inzetten op het verzamelen van verschillende soorten kennis, is niet voldoende. De echte meerwaarde zit in het kruisen van deze kennis. Door een combinatie van kennis in te zetten in de beleidsvoorbereiding, uitvoering en evaluatie kunnen de meest efficiënte en effectieve acties inzake armoedebestrijding gerealiseerd worden."

In de volksuniversiteit leren mensen binnen een veilige omgeving het woord nemen. Een vormingscyclus van "Kruising van Kennis" biedt mensen in armoede de kans om nog meer te groeien in dialoog: hun kennis anders te verruimen en vooral die te confronteren en te kruisen met de kennis van beleidsmakers, hulpverleners, medestanders en academici. Door de ervaringskennis binnen de methodiek "Kruising van Kennis" een volwaardige plaats te geven, bieden we mensen in armoede de kans om mee te werken aan oplossingen voor maatschappelijke problemen. Het maakt hen sterker. Ze leren beter hoe ze op een maatschappelijk aanvaardbare manier deze rechten kunnen verkrijgen. Medestanders en andere deelnemers verruimen hun kennis met de ervaringskennis van mensen in armoede. Dit leidt tot nieuwe inzichten en tot een nieuwe kennis. Ze ontdekken voorwaarden om participatie van mensen in armoede te waarborgen. Alle deelnemers leren elkaars logica kennen en beter begrijpen. Tijdens een proces van "Kruising van Kennis" wordt er gewerkt rond een bepaalde thematiek en

hebben we steeds een concrete doelstelling voor ogen, een doelstelling waarvan de deelnemers op de hoogte zijn, waar ze achter staan en die bijdraagt tot de strijd tegen de armoede. "Kruising van Kennis" draagt bij tot een beter begrip van verschillende leden van de samenleving, maar zorgt er vooral voor dat iedereen volwaardig kan meedenken om maatschappelijke problemen aan te pakken.

We wilden in 2016 1 interne en 1 externe vormingscyclus organiseren, waarbij minstens 10 mensen zouden deelnemen aan de interne vormingscyclus. De interne vormingscyclus stelt mensen in armoede beter in staat om hun ervaringen en kennis te delen en uit te wisselen met anderen (beroepskrachten, beleidsmakers). Het versterkt medestanders in hun animatie- en ondersteuningsvaardigheden. Voor de externe vormingscyclus wilden we minimum 8 mensen in armoede uitnodigen en met hen op weg gaan om hun deelname mogelijk te maken zodat minstens 4 mensen in armoede zouden deelnemen aan de vorming.

In mei 2016 stond een externe vorming "Kruising van Kennis" ingepland voor vrijwilligers van Welzijnsschakels. De doelstelling van deze cyclus was de partnerorganisatie handvaten aanreiken om binnen hun werking en ook extern mensen met armoede-ervaring volwaardig te laten participeren. Ondanks de grondige voorbereiding in samenwerking met Welzijnsschakels, werd deze vorming last-minute geannuleerd omwille van het gebrek aan inschrijvingen. Deze vorming staat opnieuw ingepland voor juni 2017.

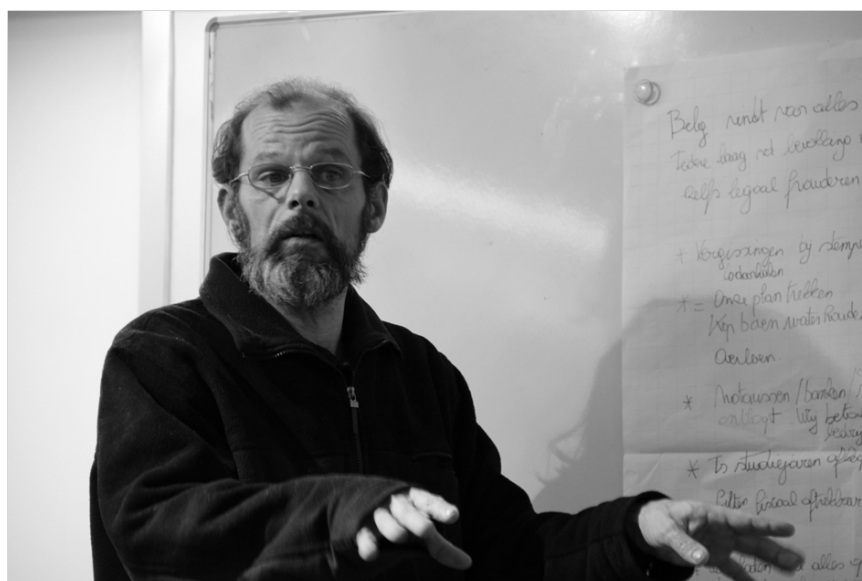
Op 12 en 26 november en 10 december organiseerden we een interne vorming "Kruising van Kennis" voor leden van ATD. Aan deze vorming namen 8 mensen deel, van wie 3 in armoede. Een vierde deelnemer in armoede kon uiteindelijk niet deelnemen wegens ziekte.

We gebruikten de methode "Kruising van Kennis" tijdens de drie voorbereidende bijeenkomsten om de campagne "Waarheid of fabel?" op te starten. Aan deze bijeenkomsten namen militanten, medestanders, onderzoekers, journalisten en de externe partner Welzijnszorg deel. Zie p. 36 voor meer info.

We organiseerden een overlegmoment met ATD Wallonie-Bruxelles rond "Kruising van

Kennis" op 16 januari waarbij we de vorige jaren evalueerden en bekeken welke uitdagingen zich naar de toekomst stellen. Aan dit overlegmoment namen vanuit Vlaanderen 14 mensen deel, van wie 8 in armoede.

We proberen op de hoogte te blijven van nieuwe methodes die kunnen helpen tijdens het proces "Kruising van Kennis" en trokken naar de methodiekenbank van Cedes.

SD 2: Mensenrechtensvisie: de brede publieke opinie mobiliseren voor de uitroeiing van grote armoede

Het erkennen van armoedebestrijding is een zaak van mensenrechten. ATD Vierde Wereld heeft in dit proces sinds de jaren 1980 een duidelijke rol gespeeld. De VN-richtlijnen van eind 2012 rond extreme armoede en mensenrechten, wijzen liefdadigheid, noodhulp en bijstand af als de beste manier om armoede te bestrijden. Daartegenover stellen ze participatie van mensen in armoede centraal, als dragers van kennis, ervaringen en waarden, als evenwaardige partners. De door ATD gelanceerde feitenbladen en de vele ontmoetingen tonen ook aan dat mensen in armoede te kampen hebben met vooroordelen. Ze ervaren vooroordelen als een onrecht. Mensen in armoede worden nog te veel als profiteurs gezien. Daardoor schamen mensen zich om hun situatie. Ze durven vaak de stap niet te zetten om hulp te zoeken of om uitkeringen aan te vragen. Een mensenrechtensvisie op armoede en armoedebestrijding ingang doen vinden, is een traag en diepgaand proces. Het heeft een sterk publiek en politiek draagvlak nodig. Enkel wanneer velen de vooroordelen over armoede en de eigen-schuld-visie bevragen, is een mentaliteitsverandering mogelijk bij een divers publiek. Sociale uitsluiting –een belangrijke oorzaak van armoede– bestaat immers overal.

2.1. OD: We spreken militanten, medestanders, academici, wetenschappelijke instellingen en partnerorganisaties aan om samen de campagne “Waarheid of fabel” uit te bouwen.

Criteria: Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

In samenwerking met vrijwilligers met armoede-ervaring, medestanders, academici, journalisten, communicatiedeskundigen en partnerverenigingen zal ATD Vierde Wereld in de periode 2016-2020 een campagne opzetten waarbij we burgers over een aantal ingeburgerde misvattingen en heersende vooroordelen aanspreken: “Waarheid of fabel?” Hierbij willen we op een wetenschappelijk onderbouwde manier deze vooroordelen en misvattingen ontkrachten. Ons uiteindelijke doel is mensen bewust maken van wat er allemaal achter deze fabels schuilt. Bij deze campagne zetten we de sociale media in en spreken met doelgerichte communicatie burgers aan. We willen aantonen dat deze vooroordelen en verkeerde veralgemeningen over mensen in armoede niet overeenkomen met de werkelijkheid.

Voor 2016 wilden we een stuurgroep voor de campagne bijeenbrengen met minstens 2 mensen in armoede, 2 deelnemers uit de

academische wereld en 1 deelnemer uit een partnervereniging.

Hoe realiseerden we dit? In november en december organiseerden we drie verkennende ontmoetingen met militanten, medestanders, journalisten en academici. Aan deze bijeenkomsten namen 11 militanten, 4 medestanders, 3 journalisten en 4 academici deel. Op basis van deze ontmoetingen werd eind 2016 een stuurgroep voor de campagne samengesteld. In deze stuurgroep zitten 2 academici, 5 mensen in armoede, 1 medestander, 1 journalist en een medewerker van Welzijnsschakels.

2.2. OD: Lokaal en bovenlokaal geven we kennis door om de campagne uit te bouwen.

Criterium: Armen het woord geven.

Begin 2016 lanceerden we een algemene oproep naar onze leden om veelgehoorde vooroordelen en misvattingen over mensen in armoede door te geven. Op de volksuniversiteit van 16 april werkten we voor een eerste keer gezamenlijk rond het thema vooroordelen. Daarna namen we diepte-interviews af met enkele militanten rond dit thema. Uiteindelijk kregen we 30 vooroordelen door die met concrete feiten gestaafd waren.

2.3. OD: In ons tijdschrift, op onze website en in interne en externe publicaties stellen we leefsituaties en inspanningen van de armsten centraal. Met verhalen van medestanders, partners en andere verenigingen willen we inzet stimuleren. Sensibilisatie op vele vlakken blijft nodig.

Criterium: Armen het woord geven. Dialoog en vorming. Werken aan maatschappelijke structuren.

In 2016 wilden we minimum 7000 abonnees bereiken met ons ledenblad dat 4x/jaar verschijnt. Met onze website wilden we 37 000 bezoekers aantrekken en via Facebook 100 volgers. Verder planden we om in elke provincie minimum 5 info of vormingsactiviteiten voor externen te organiseren.

Het Multi-mediateam kwam in 2016 5 keer samen om het tijdschrift, de website en andere communicatiemiddelen op elkaar af te stemmen. Ons tijdschrift, het Vierde Wereldblad, verscheen 4 keer met een oplage van 7050 exemplaren (6900 abonnees). Het blad wordt verstuurd naar leden, sympathisanten, donateurs, maar ook beleidsmakers en organisaties uit het middenveld.

In ons tijdschrift staat een vast artikel rond de leefsituaties van mensen in armoede. We besteden aandacht aan het feit dat mensen in armoede zich zelf actief verzetten tegen het geweld van armoede en hierbij hun draagkracht maximaal gebruiken om hun waardigheid, vrijheid en zelfinitiatief te bewaren voor zichzelf, hun gezin en naaste omgeving.

De volgende onderwerpen kwamen aan bod in 2016:

Maart: **Taal**, over de voorwaarden die mensen in armoede ervaren bij hun zoektocht naar werk.

Juni: **Wie langt zoekt, vindt**, over de moeilijke zoektocht van 3 mensen naar een geschikte woning.

September: **Een ander plaatje**, een verhaal over een vrouw in Guatemala. Ze lijkt niet te werken, maar schijn bedriegt. Ze blijft thuis om haar kind borstvoeding te geven en voert van thuis uit kleine klusjes uit. Dit verhaal leert de lezer niet te vlug te oordelen en verder te kijken dan het uiterlijke.

December: **Netwerken**, over het feit dat mensen in armoede vaak een beperkt sociaal netwerk hebben.

Daarnaast formuleren we opinies over armoedebestrijding. In maart publiceerden we op onze website een opiniestuk rond pleegzorg.

Vanuit de inhoud van de volksuniversiteit schreven we een artikel voor het breed publiek. In 2016 schreven we op basis van de volksuniversiteit rond "een goede woning vinden" op 6 februari het artikel "Discriminatie op de private huurmarkt - Getuigenissen tonen onmenselijke realiteit". Dit artikel werd gepubliceerd op 19 oktober op sociaal.net.

Overzicht externe publicaties 2016

2-3-2016 in Kerk en Leven Zele: **Leesgroep Biblos en Gris nodigen uit**

Aankondiging leesavond rond het boek "Strootjes in het Zand" op 8 maart.

5-3-2016 in Nieuwsblad Zele: **Niek Tweehuijsen bespreekt zijn boek 'Strootjes in het zand'**

Aankondiging leesavond rond het boek "Strootjes in het Zand" op 8 maart.

1-4-2016 in Ministrando: **Samen opkomen voor waardigheid**

Korte levensbeschrijving van Père Joseph met zijn Bijbelse inspiratie van bestrijding van armoede en uitsluiting. Het artikel werd gebruikt als onderwerp voor de pastorale conferentie van april 2016 in het bisdom Brugge.

6-4-2016 in Nieuwsbrief Welzijn & Armoede Platform Oostende: **14 april: leesgroep ATD Vierde Wereld**

Aankondiging van de leesavond in Oostende op 14 april.

7-4-2016 in Nieuwsblad Ronse: **ATD Vierde Wereld Ronse te gast in Europees Parlement**

Deelname militant Marc Beernaert van ATD Ronse aan de zitting van de Intergroup Poverty in het Europees Parlement op 6 april.

8-4-2016 in Nieuwsbrief Diaconie: **Als armoede je raakt...**

Aankondiging van de leesavond in Oostende op 14 april.

13-4-2016 in Kerk en Leven Mariakerke: **Als armoede je raakt...**

Aankondiging van de leesavond in Oostende op 14 april.

3-5-2016 op Radio 1 – De bende van Annemie

Mieke Digeon, militante uit Brussel, vertelt over haar lange zoektocht naar een woning.

13-5-2016 in De Bond: **Echt helpen doe je door samen op weg te gaan**

Bespreking van de brochure "Samen op weg gaan geeft vertrouwen".

30-09-2016 in KW Oostende: **20 jaar ATD Vierde Wereld Oostende**

Viering 20-jarig bestaan ATD Vierde Wereld Oostende.

7-10-2016 in KW Koksijde: **Een eerbetoon aan de slachtoffers van armoede**

Over de Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede

11-10-2016 in Welzijn & Armoede Platform - Nieuwsbrief: **ATD-Vierde Wereld: al 20 jaar SAMEN tegen armoede**

Viering 20-jarig bestaan ATD Vierde Wereld Oostende.

19-10-2016 op Sociaal.net: **Discriminatie op de private huurmarkt – Getuigenissen tonen onmenselijke realiteit**

Over de inhoud van de Volksuniversiteit van 6 februari 2016 rond een goede woning vinden

26-10-2016 in Kerk en Leven: **Ook overleden dakloze heeft naam**

Over het Straatdodencollectief in Brussel.

3-11-2016 in Bruzz: **Enmaal je valt, val je diep**

Interview met zus van Louis-Jean Lernons, een van de militanten van Brussel die overleed in 2015, in kader van het Straatdodencollectief.

16-12-2016 in De Bond: **Het dagboek van Marijke Decuypere**

Een week in het leven van medewerkster van ATD Vierde Wereld Vlaanderen Marijke Decuypere, waarbij ze spreekt over ATD Vierde Wereld en armoede.

Sociaal.Net

Analyse XL   **Opinie**   Interview   Column   Boek

Discriminatie op de private huurmarkt

Discriminatie op de private huurmarkt

Getuigenissen tonen onmenselijke realiteit

Wouter Coolen

19-10-2016

f t in p e

armoede,
gebruiker,
wonen

Praktijktests kunnen helpen om discriminatie op de private huurmarkt te bestrijden. Vlaams minister van Wonen Liesbeth Homans (N-VA) is tegen zo'n tests. Ze kiest ervoor om middelen te geven aan eigenaarssyndicaten om campagnes tegen discriminatie op te zetten. Ons advies: luister eerst eens naar de getuigenissen en beschouwingen van wie gediscrimineerd wordt.

Op de website en op de Facebookpagina "Volksuniversiteit ATD Vierde Wereld Vlaanderen" plaatsten we telkens het verslag van de volksuniversiteit.

De Nederlandstalige website ATD Vierde Wereld België werd in 2016 30 500 bezocht, dit ligt onder onze verwachtingen van 37 000 bezoekers. We hopen dit aantal op te krikken met de lancering van de vernieuwde website in 2017.

De Facebookpagina van de volksuniversiteit heeft 86 volgers terwijl we mikten op 100 volgers. In 2017 lanceren we een algemene Facebookpagina voor ATD Vlaanderen waarop we minstens 3 keer per week een bericht zullen posten.

We hopen hiermee ook het aantal volgers van de Facebookpagina rond de Volksuniversiteit te vergroten.

We namen met drie militanten uit Oostende deel aan het theaterproject "Brieven aan mijn kind" van het theatergezelschap Maelstrom. Samen met hen stelden we een fictieve brief op naar hun kind, waarin ze vertelden wat voor hun het leven de moeite waard maakt en waarin ze hun momenten van hoop, troost of waardevol verdriet meegaven. Deze brieven werden verwerkt in een theater-voorstelling in 2017.

Overzicht externe vormingen en leesavonden

Datum en locatie: 23/12/2016 - Londerzeel - Middelbare school Virgo Sapiens
Organisatie: ATD Vlaanderen i.s.m. ATD Willebroek
Onderwerp: getuigenis volontair en militant rond armoede
Deelnemers: 60

Datum en locatie: 11/12/2016 - Oostende
Organisatie: ATD Kust
Onderwerp: homilie verzorgen in 2 vieringen - getuigenis van militant
Deelnemers: 220

Datum en locatie: 10/12/2016 in Vichte
Organisatie: Pastorale eenheid Sint-Vicentius i.s.m. ATD Vlaanderen
Onderwerp: homilie verzorgen, ikv adventsperiode en campagne Welzijnszorg
Deelnemers: 220

Datum en locatie: 10/12/2016 in Anzegem
Organisatie: Pastorale eenheid Sint-Vicentius i.s.m. ATD Vlaanderen
Onderwerp: homilie verzorgen, ikv adventsperiode en campagne Welzijnszorg
Deelnemers: 65

Datum en locatie: 10/12/2016 in Anzegem - Heirweg
Organisatie: Pastorale eenheid Sint-Vicentius i.s.m. ATD Vlaanderen
Onderwerp: homilie verzorgen, ikv adventsperiode en campagne Welzijnszorg
Deelnemers: 35

Datum en locatie: 10/12/2016 in Kaster
Organisatie: Pastorale eenheid Sint-Vicentius i.s.m. ATD Vlaanderen
Onderwerp: homilie verzorgen, ikv adventsperiode en campagne Welzijnszorg
Deelnemers: 150

Datum en locatie: 09/12/2016 in Brussel
Organisatie: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Bijeenkomst campagne "Waarheid of fabel". Werkmethode gebaseerd op vormingstechniek "Kruising van Kennis".
Deelnemers: 12 (6 mensen in armoede)

Datum en locatie: 05/12/2016 - Oudenaarde - basisschool KBO Bevere

Organisatie: ATD Vlaanderen

Onderwerp: getuigenis van volontair

Deelnemers: 20

Datum en locatie: 18/11/2016 - Brussel

Organisatie: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Bijeenkomst campagne "Waarheid of fabel". Werkmethode gebaseerd op vormingstechniek "Kruising van Kennis."

Deelnemers: 18 (11 mensen in armoede)

Datum en locatie: 14/11/2016 - Brussel

Organisatie: ATD Vlaanderen i.s.m. Erasmus Hogeschool Brussel

Onderwerp: Vorming rond budget en schulden aan leerlingen Sociaal Werk

Deelnemers: 40

Datum en locatie: 04/11/2016 - Brussel

Organisatie: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Bijeenkomst campagne "Waarheid of fabel". Werkmethode gebaseerd op vormingstechniek "Kruising van Kennis."

Deelnemers: 25 (11 mensen in armoede)

Datum en locatie: 04/11/2016 - Kortrijk

Organisatie: Parochiegemeenschap Sint-Theresa i.s.m. ATD Vlaanderen

Onderwerp: homilie verzorgen, ikv adventsperiode en campagne Welzijnszorg

Deelnemers: 180

Datum en locatie: 27/10/2016 - Oostende

Organisatie: De Katrol i.s.m. ATD Kust

Onderwerp: 4de wereld ganzenbord spelen met 12 studenten en begeleider van de Katrol

Deelnemers: 13

Datum en locatie: 19/10/2016 - Opwijk

Organisatie: Archeduc i.s.m. ATD Vlaanderen

Onderwerp: Lezing rond vooroordelen

Deelnemers: 50

Datum en locatie: 17/10/2016 - Merchtem

Organisatie: Archeduc i.s.m. ATD Vlaanderen

Onderwerp: Lezing rond vooroordelen

Deelnemers: 25

Datum en locatie: 10/10/2016 - Leuven

Organisatie: ATD Leuven

Onderwerp: Dialoogavond rond waardig wonen in Leuven en Tanzania. De gastsprekers waren auteur Niek Tweehuijsen en een ervaringsdeskundige van het Woonanker.

Deelnemers: +/-50

Datum en locatie: 27/09/2016 - Ronse - Wijkschool Sint-Pieter

Organisatie: ATD Ronse

Onderwerp: Getuigenis militant n.a.l.v. 17 oktober

Deelnemers: Geen telling

Datum en locatie: 05/09/2016 - Willebroek

Organisatie: Welzijnsraad Willebroek i.s.m. ATD Willebroek

Onderwerp: Voorstelling brochure in Welzijnsraad Willebroek door 1 stafmedewerker en 2 militanten

Deelnemers: Geen telling

Datum en locatie: 29/04/2016 - Willebroek

Organisatie: O.L.V.I. Boom en ATD Willebroek

Onderwerp: Dag van de dienstbaarheid: scholieren werken mee in de leentuinen in Willebroek. Ze krijgen uitleg over ATD en brengen een bezoek aan het compostpark.

Deelnemers: 9

Datum en locatie: 14/04/2016 - Oostende

Organisatie: ATD Kust

Onderwerp: Leesavond: enkele tekstjes van Karel Staes

Deelnemers: 7 (1 persoon in armoede)

Datum en locatie: 29/03/2016 - Oostende

Organisatie: Wekgroep (verdiepingsgroep beweging.net West en partners) i.s.m. ATD Kust

Onderwerp: Voorstelling film "Joseph, de rebel" met duiding door Luc Vandenabeele en voorstelling ATD en plaatselijke werking door medestandster

Deelnemers: 45 (4 mensen in armoede)

Datum en locatie: 15/03/2016 - Brugge

Organisatie: ATD Brugge i.s.m. Okra

Onderwerp: Vertoning van "Joseph, de rebel" in Okra met inleiding en nabespreking

Deelnemers: 29

Datum en locatie: 10/03/2016 - Lokeren - BuSO De Karwij

Organisatie: De Karwij i.s.m. ATD Vlaanderen

Onderwerp: Een volontair spreekt over zijn engagement en ATD Vierde Wereld

Deelnemers: 8

Datum en locatie: 08/03/2016 - Zele
Organisatie: GRIS Zele i.s.m. ATD Antenne Zele
Onderwerp: Lees- en gespreksavond rond het boek 'Strootjes in het Zand' van Niek Tweehuijsen.
Deelnemers: 32

Datum en locatie: 16/02/2016 - Brussel
Organisatie: Tochten van Hoop i.s.m. ATD Vlaanderen
Onderwerp: Een stafmedewerker vertelt het verhaal van Louis-Jean Lernons (overleden militant uit Brussel) tijdens gidsbeurt in de Marollen voor BuSo school uit Geel
Deelnemers: Geen telling

Datum en locatie: 20/01/2016 - Ingooigem
Organisatie: ATD Kortrijk i.s.m. vormselcatechese parochie Sint-Antonius
Onderwerp: Vorming over de Vierde Wereld aan catechisten via:
-fragment uit Familie over 17 oktober
-boek "Later wil ik stuntman worden"
-verhalen over de moed en de creativiteit van de armsten
-oproep van een Tapani-kind, Kaat (10 j)
Deelnemers: 16

Datum en locatie: 15/01/2016 - Antwerpen
Organisatie: ATD Vlaanderen
Onderwerp: voorstelling brochure "Samen op weg gaan geeft vertrouwen" bij Bind-kracht
Deelnemers: 1

Geannuleerde externe vormingen (te weinig inschrijvingen)

Datum en locatie: 10-12/06/2016 - Everbeek
Organisatie: ATD Vlaanderen i.s.m. Welzijnsschakels
Onderwerp: vormingscyclus Kruising van Kennis

Datum en locatie: 11/06/2016 - Zonhoven
Organisatie: ATD Limburg
Onderwerp: Bijeenkomst rond het boek 'Het geheim van een nieuwe wereld' van volontair Ingrid Hutter

SD 3: Verder uitbouwen van een ledenbeweging die deelneemt aan een brede nationale en internationale stroming van inzet en verzet tegen grote armoede

3.1. OD: ATD organiseert ontmoetingen, ondersteuning, dialoog en vorming die haar leden helpt hun inzet tegen armoede vorm te geven en vol te houden.

Criteria: Armen verenigen zich. Werken aan maatschappelijke emancipatie. Dialoog en vorming.

Het opnemen voor mensen in armoede is niet altijd evident en vraagt ondersteuning. Medestanders en militanten houden vol dankzij anderen met hetzelfde engagement. Verbondenheid en steun van andere leden geeft kracht.

We planden dat lokale groepen ook in 2016 minimaal 8 keer zouden samenkomen in minimaal 4 provincies. De lokale groepen in Oostende, Willebroek, Hasselt, Brugge en Leuven kwamen 1x/maand samen. De andere groepen in Ronse, Brussel en

Turnhout kwamen telkens samen in functie van de Volksuniversiteit. Net zoals de voorbije jaren, wilden we in ook 2016 genoeg ondersteuning voor de groepen voorzien vanuit het secretariaat. De coördinator ging langs bij de verschillende lokale groepen. De groepen konden via het secretariaat altijd hun vragen doorgeven. Deze vragen werden telkens besproken op het Vlaams Overleg dat twee keer per maand plaatsvindt. Verder planden we om interne vormings- en ontmoetingsmomenten te organiseren voor actieve leden. Naast de volksuniversiteit wilden we nog 2 interne vormingsmomenten voor onze leden organiseren waaraan minstens 6 mensen in armoede deelnamen. We stelden achtergrondinformatie en materiaal voor verdieping en actie beschikbaar. We publiceerden relevante artikels op de website, op facebook en in het Vierde Wereldblad.

Overzicht interne informatie- of vormingsactiviteiten

Datum en locatie: 09/12/2016 - Brussel

Organisator: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Bijeenkomst campagne "Waarheid of fabel". Werkmethode gebaseerd op vormingstechniek Kruising van Kennis

Deelnemers: 12 (6 mensen in armoede)

Datum en locatie: 03/12/2016 - Brussel

Organisator: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Volksuniversiteit - een waardig inkomen: rechten en plichten

Deelnemers: 25 (12 mensen in armoede)

Datum en locatie: 12 en 26/11 en 10/12 - Brugge

Organisator: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Kruising van Kennis

Deelnemers: 8 (3 mensen in armoede)

Datum en locatie: 18/11/2016 - Brussel

Organisator: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Bijeenkomst campagne "Waarheid of fabel". Werkmethode gebaseerd op vormingstechniek "Kruising van Kennis."

Deelnemers: 18 (11 mensen in armoede)

Datum en locatie: 04/11/2016 - Brussel

Organisator: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Bijeenkomst campagne "Waarheid of fabel". Werkmethode gebaseerd op vormingstechniek "Kruising van Kennis."

Deelnemers: 25 (11 mensen in armoede)

Datum en locatie: 29/10/2016 - Brussel

Organisator: ATD Vlaanderen

Onderwerp: Kennisvoormiddag: een andere kijk op armoede; 2012: er werd geschiedenis geschreven in de Verenigde Naties

Deelnemers: 14 (2 mensen in armoede)

Datum en locatie: 04/10/2016 - Willebroek

Organisator: ATD Willebroek

Onderwerp: uitleg over WGC in de Kapelstraat

Deelnemers: 13 (9 mensen in armoede)

Datum en locatie: 01/10/2016 - Gent
Organisator: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Volksuniversiteit: Een waardig inkomen - GPMI
Deelnemers: 51 (32 mensen in armoede)

Datum en locatie: 17/09/2016 - Brussel
Organisator: ATD België i.s.m. ATD Vlaanderen
Onderwerp: Startdag
Deelnemers: 28 (11 mensen in armoede)

Datum en locatie: 03/07/2016 - Willebroek
Organisator: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Volksuniversiteit: Schoonheid
Deelnemers: 59 (36 mensen in armoede)

Datum en locatie: 14/06/2016 - Willebroek
Organisator: ATD Willebroek i.s.m. Volkshuisvesting
Onderwerp: Een medewerker van de Volkshuisvesting geeft info over de herhuisvesting in Willebroek
Deelnemers: 17 (9 mensen in armoede)

Datum en locatie: 21/05/2016 - Brussel
Organisator: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Kennisvoormiddag rond 17 oktober
Deelnemers: 26 (4 mensen in armoede)

Datum en locatie: 23/04/2016 - Brussel
Organisator: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Medestandersdag rond engagement met gastspreker Walter Van Wouwe
Deelnemers: 20

Datum en locatie: 21/04/2016 - Oostende
Organisator: BMLIK-O i.s.m. ATD Kust en Huurdersbond
Onderwerp: Vorming over rechten en plichten als huurder
Deelnemers: 22 (18 mensen in armoede)

Datum en locatie: 16/04/2016 - Gent
Organisator: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Volksuniversiteit: Vooroordelen
Deelnemers: 47 (30 mensen in armoede)

Datum en locatie: 14/04/2016 - Oostende
Organisator: ATD Kust
Onderwerp: Leesavond met enkele tekstjes van Karel Staes
Deelnemers: 7 (1 persoon in armoede)

Datum en locatie: 22/03/2016 - Willebroek
Organisator: ATD Willebroek
Onderwerp: Workshop "kosten besparen door ecologisch wassen en afwassen"
Deelnemers: 9 (6 mensen in armoede)

Datum en locatie: 27/02/2016 - Brussel
Organisator: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Kennisvoormiddag rond een waardig inkomen, waardig werk
Deelnemers: 21 (8 mensen in armoede)

Datum en locatie: 16/02/2016 - Willebroek
Organisator: ATD Willebroek i.s.m. ProMobiel
Onderwerp: Vorming over mobiliteit in de regio van Willebroek
Deelnemers: 11 (8 mensen in armoede)

Datum en locatie: 09/02/2016 - Willebroek
Organisator: ATD Willebroek i.s.m. vertegenwoordiger EM en Krinkel in Boom
Onderwerp: Vorming rond product EM (Effectieve Micro-Organismen) i.k.v leentuinen
Deelnemers: 12 (7 mensen in armoede)

Datum en locatie: 06/02/2016 - Antwerpen en Oostende
Organisator: ATD Vlaanderen
Onderwerp: Volksuniversiteit: Een goede woning vinden
Deelnemers: Antwerpen: 31 (25 mensen in armoede)
Oostende: 55 (36 mensen in armoede)

3.2. OD: ATD Vierde Wereld maakt de deelname mogelijk van actieve leden en partners aan ontmoetingen, vormingen, planning en campagnes die de internationale beweging federaal, Europees of wereldwijd organiseert.

Criteria: Armen verenigen zich. Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke emancipatie. Dialoog en vorming.

De eigenheid en meerwaarde van ATD Vierde Wereld in Vlaanderen ligt in haar lidmaatschap van de internationale NGO ATD Vierde Wereld. ATD Vierde Wereld is duurzaam aanwezig in 30 landen in de verschillende werelddelen, en is erkend bij de Verenigde Naties, de Raad van Europa en de Europese Unie.

Internationale ontmoetingen plaatsen het persoonlijk engagement in een groter geheel: in een Europese of internationale strijd tegen armoede en voor de waardigheid van iedere mens. De internationale uitwisselingen en grensoverschrijdende ontmoetingen betekenen voor leden een extra motivatie voor een langdurig engagement. De deelname aan internationale ontmoetingen wordt zowel praktisch als inhoudelijk goed voorbereid. Daarbij heeft het voorbereidingsteam bijzondere aandacht voor de drempels die mensen ervaren voor zo'n reis, in het bijzonder als ze voor het eerst deelnemen. In het Vlaams overleg wordt nagedacht over de mogelijke deelnemers of groepen die uitgenodigd kunnen worden. Mogelijke criteria zijn: wie werkt reeds rond dit thema, wie kan in het bijzonder bijdragen aan het thema, voor wie is het een kans om te groeien in zijn of haar dagelijkse inzet? Tijdens het evenement heeft de delegatie uit Vlaanderen extra aandacht voor elkaar. Daarna is er ruimte voor evaluatie. We wilden dat minstens 6 actieve leden van de beweging, onder wie 3 met armoede-ervaring, in 2016 zouden deelnemen aan een internationale uitwisseling of ontmoeting.

Hoe realiseerden we dit?

Op 6 april getuigde een militant uit Ronse tijdens een bijeenkomst van de Intergroup Poverty in het Europese Parlement. Het onderwerp van zijn getuigenis was de inhoud van de Volksuniversiteit rond het onvoorwaardelijk basisinkomen (28 november 2015). Een stafmedewerker bereidde deze getuigenis samen met hem voor.

Twee Vlaamse jongeren namen op 7 en 8 mei in Brussel deel aan het voorbereidingsweekend voor het Djynamo zomerkamp. Ook jongeren uit Polen waren hierbij aanwezig.

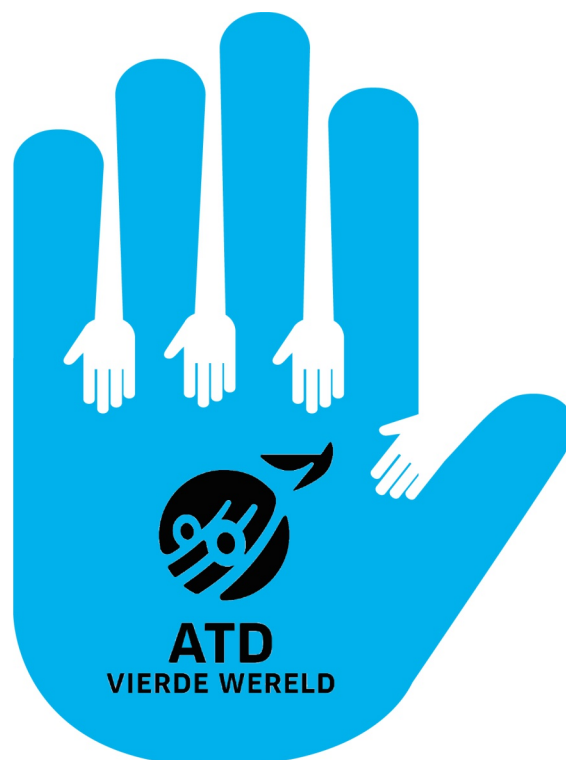
In het weekend van 11-13 november namen 3 jongeren in armoede deel aan een internationale ontmoeting van Djynamo in Méry-sur-Oise (Frankrijk). Ook 2 tolken (1 medestander en 1 nieuwe tolk) namen deel.

Drie militanten en 2 medestanders namen deel aan de Europese Volksuniversiteit op 19 en 20 december. Zij namen ook deel aan de voorbereidende ontmoetingen op 9, 25 en 26 november. Voor meer info over de Europese Volksuniversiteit, zie p. 59.

Internationale campagne 2017: Stop Armoede-Samen voor waardigheid

2017 is een uiterst belangrijk jaar voor de beweging en haar strijd tegen armoede. In 2017 is het 60 jaar geleden dat de beweging ontstond in de sloppenwijk van Noisy-le-Grand en 30 jaar geleden dat de stichter Joseph Wresinski de oproep lanceerde tot wereldwijd verzet tegen armoede op het Trocadéro plein in Parijs. Daarom lanceert de internationale beweging in 2017 een campagne die ook in Vlaanderen mee ondersteund zal worden.

Op 17 september nodigden we onze leden uit voor de jaarlijkse startdag. Na de gebruikelijke nieuwsronde met aandacht voor de nieuwe acties het voorbije werkjaar, werkten we allemaal samen rond het campagnejaar 2017. In de namiddag gingen de deelnemers aan de slag in drie verschillende workshops. Een van de workshops richtte zich specifiek op het concretiseren van de campagne, op zowel lokaal als nationaal niveau. In de tweede workshop werden ideeën verzameld om nieuwe medestanders te ontmoeten. Eerst werden verschillende rekruteringsaffiches van andere organisaties geanalyseerd en de positieve en negatieve punten ervan besproken. Vervolgens leefden de deelnemers zich in door enkele rekruteringsituaties in scène te zetten. Tijdens de derde workshop zocht men ten slotte naar manieren om te reageren op en om te gaan met de actualiteit.

STOP
ARMOEDE
SAMEN VOOR WAARDIGHEID

3.3. OD: We vernieuwen en verruimen onze medestanders en militanten.

Criteria: Dialoog en vorming. Werken aan maatschappelijke structuren.

In 2016 wilden we minstens 5 nieuwe leden/jongeren als vrijwilliger aantrekken.

Op 23 april organiseerden we een medestandersdag met als thema "vernieuwing van engagement". Walter Van Wouwe, voormalig communicatiemedewerker bij Damiaanactie, was onze gastspreker. Hij slaagde erin het vrijwilligersbestand van Damiaanactie te vernieuwen. Het werd een boeiende dag waarin we concrete handvaten kregen aangereikt om op zoek te gaan naar nieuwe vrijwilligers. Op 22 augustus kwamen enkele medestanders samen om verder te werken op deze handvaten. Dit resulteerde in een plan. We consulteerden de verschillende groepen over dit plan tijdens de startdag in september.

Verder volgden onze medewerkers enkele externe vormingen: een consult rond vrijwilligerswerking op 19 mei bij Het Punt vzw en een vorming rond vrijwilligers zoeken in Brussel, eveneens georganiseerd door Het Punt. De secretariaatsmedewerker volgde 2 vormingen rond het gebruik van sociale media (georganiseerd door Het Punt en het Netwerk tegen Armoede) en een cursus rond lay-outen.

We boden jongeren mogelijkheden aan om ons te leren kennen en gebruikten hiervoor de moderne communicatiemediën: via vacatures voor concrete taken en projecten op databanken voor vrijwilligers zoals 11.11.11.be, via Facebook en de website. In totaal konden we in 2016 rekenen op een tiental nieuwe vrijwilligers voor korte opdrachten en een 15-tal nieuwe vertalers/tolken. Ook in 2016 liep een jongere stage bij ons via een beroepsinlevingsovereenkomst van 6 maanden. De stagiair werkte mee aan twee projecten: de opvolging van onze

jongerenwerking Djynamo en de voorbereiding van de campagne Stop Armoede-Samen voor waardigheid. In april liepen 2 scholieren gedurende drie dagen stage in kader van exploratiedagen georganiseerd door hun school. Op 29 april kwamen 9 studenten van O.L.V.I. Boom meewerken in de leentuinen in Willebroek i.k.v. de dag van de dienstbaarheid. We werkten mee aan interviews van scholieren.

Een nieuwe medestandersgroep vol Le(u)ven

In 2015 leerden verschillende mensen uit de omgeving van Leuven ATD Vierde Wereld kennen. Het idee ontstond om een nieuwe medestandersgroep in Leuven op te richten. In januari 2016 kwam deze groep voor het eerst samen. Het was een uitdaging om de medestandersgroep uit te bouwen. Er kwamen veel vergaderingen aan te pas. Maar de moeite loonde en op 10 oktober organiseerde ATD Leuven haar eerste evenement: een avond rond het boek van ATD Vierde Wereld vrijwilliger Niek Tweehuijsen: Strootjes in het Zand. De nieuwe medestandersgroep telt 6 leden. Een van de leden van de groep in Leuven is de trekker van het Leuven Collectief tegen Armoede.

In Oudenaarde startten we in 2016 verkennende gesprekken op met een lokale medestander om de film "Joseph de rebel" in 2017 te vertonen in de stad. In samenwerking met de cultuurraad Oudenaarde en het initiatief Oké Soirée zullen we de film in september 2017 vertonen. We hopen hiermee een nieuwe groep te kunnen opstarten in de regio.

3.4. OD: Jongere leden bieden we de kans om Europese ontmoetingen mee te maken.

Criteria: Armen verenigen zich. Werken aan maatschappelijke emancipatie. Dialoog en vorming.

Voor 2016 planden we dat minstens 2 jongeren in armoede zouden deelnemen aan een internationale ontmoeting van Djynamo.

Op 7 en 8 mei namen twee Vlaamse jongeren deel aan het voorbereidingsweekend voor het Djynamo zomerkamp in juli. Ook jongeren uit Polen namen deel aan dit weekend.

In het weekend van 11 tot 13 november trokken 3 jongeren in armoede naar een internationale Djynamo-ontmoeting in Méry-sur-Oise (Frankrijk). Ook 2 jonge tolken gingen mee (1 medestander uit Leuven en 1 student tolk

3.5. OD: Inspirerende acties en inzet uit andere landen geven we door in publicaties, via de website en bijeenkomsten van de vereniging.

Criteria: Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

We wilden in 2016 minstens eenmaal een inspirerende actie publiceren in ons ledenblad.

Met het multimediateam namen we in 2016 internationaal beeld- en geschreven materiaal door. Good practices uit andere landen inspireren de werking van ATD Vierde Wereld Vlaanderen, haar leden en lokale groepen. We zorgden voor de vertaling en promotie van dit materiaal, in functie van de prioriteiten en acties van ATD Vierde Wereld Vlaanderen. In 2016 publiceerden we de volgende artikels in het Vierde Wereldblad:

Maart: **Mensenrechten en klimaat - ATD Vierde Wereld komt op voor de rechten van**

de armsten tijdens klimaattop. Over de deelname van de internationale beweging ATD Vierde Wereld aan de internationale klimaattop in Parijs in november 2015.

Juni: **Hoe ATD Vierde Wereld in Tanzania kwam.** Over het ontstaan van ATD Vierde Wereld in Tanzania en het boek dat volontair Niek Tweehuijsen hierover schreef: "Strootjes in het Zand."

September: **Armoede uitroeien - van vernedering en uitsluiting naar partnerschap.** Over de bijeenkomsten van het internationaal 17 oktober comité (16 leden, 15 nationaliteiten, 5 continenten).

December: **Armoede overwinnen = bouwen aan vrede - Een wereldcampagne in 2017.** Dit artikel geeft een overzicht van inspirerende acties in het buitenland ikv wereldcampagne 2017 "Stop Poverty".

We vormden medestanders-vertalers of tolken die met ons vrijwillig samenwerken. We voorzagen een gepaste woordenlijst en gaven hen feedback na de opdracht indien ze dat wensten. Op 8 oktober planden we een vormingsdag voor de vertalers en tolken gekoppeld aan een ontspannend activiteit, maar deze vormingsdag werd geannuleerd omwille van te weinig inschrijvingen.

We vertaalden filmpjes van de internationale beweging ATD Vierde Wereld voor een ruim publiek in kader van de vernieuwde website rond Joseph Wresinski.

We geven ook min 1x per jaar een artikel of actie uit Vlaanderen door tijdens een Europese ontmoeting. Op 6 april bracht een militant uit Ronse een getuigenis over de Volksuniversiteit van november 2015 rond het onvoorwaardelijk basisinkomen tijdens de intergroup poverty in het Europees Parlement.

De realiteit van mensen die in armoede leven in Vlaanderen geven we regelmatig door aan de internationale beweging.

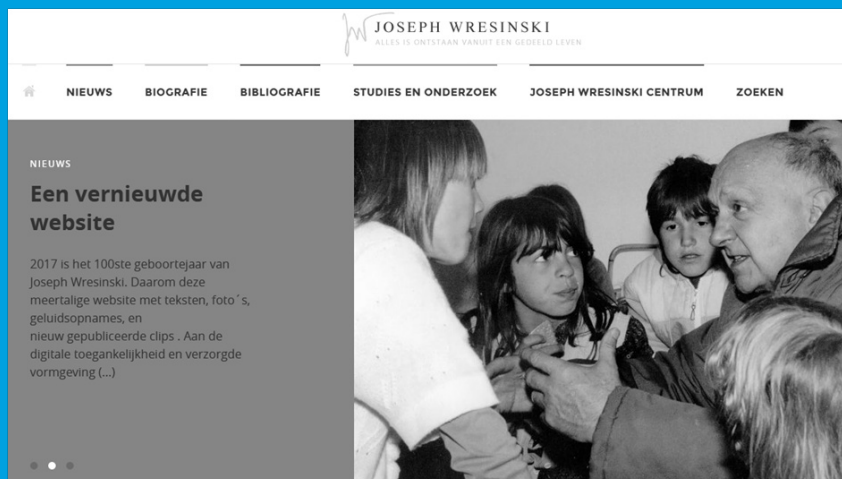
Website Joseph Wresinski

Ter gelegenheid van de 100ste geboortedag van de oprichter Joseph Wresinski in februari 2017, werd de website www.joseph-wresinski.org geheel vernieuwd. Een permanent werker uit België werkte vanaf september 2016 vanuit België als eindredacteur voor de Nederlandstalige pagina's mee. Dit was de aanleiding voor de opstart van een open werk- en denkgroep rond de website.

Het doel van de nieuwe meertalige website, gestart in december 2016 en verderlopend gedurende geheel 2017:

- het gedachtegoed van Joseph Wresinski digitaal toegankelijk en bekend maken in het Nederlands. Voor interne en externe vorming en verdieping. In woord en beeld. Met teksten, foto's en clips. En daarbij de verschillende media gebruiken.
- een netwerk van solidaire en vrijwillige vertalers en ondertitelaars betrekken en elkaar wederzijds vormen door dialoog en samenwerking.

De eindverantwoordelijke voor de Nederlandstalige site nam in augustus 2016 deel aan een bijeenkomst van webmasters van de verschillende talen in het Joseph Wresinski-centrum nabij Parijs. Op 29 oktober en 8 december kwam een werkgroepje samen in respectievelijk Brussel en Brugge. Negen leden van ATD Vierde Wereld Vlaanderen waren geïnteresseerd om mee te helpen aan de opbouw van inhoud voor de website. Behalve 1 medestander, had niemand ervaring met vertalen of ondertitelen. Allen werkten aan een tekst of/en clip.

Zelf bijleren, elkaar daarbij helpen en ook tegelijk nadenken over het gedachtegoed van Wresinski en de vertaling ervan in de huidige wereld, was een noodzakelijke eerste fase. Naast vertaling en herziening van teksten, startte in 2016 ook de ondertiteling van YouTube filmpjes uit ongepubliceerde TV-interviews met Joseph Wresinski. Clips zijn een noodzakelijke en meest interessante weg om zowel jongeren als mensen die moeilijk lezen, de kans te bieden Wresinski te leren kennen, zich te laten inspireren en bevragen. De website stelt heel divers materiaal beschikbaar voor vorming en verdieping, voor studies en acties, op verschillende maatschappelijke domeinen (cultureel, politiek, spiritueel, empowerment,...) . Ook in 2017 gaat een open werkgroep verder en wenst ook nieuwe geïnteresseerde vrijwilligers te betrekken.

3.6. OD: Jaarlijks organiseert ATD Vierde Wereld op 17 oktober zelf of samen met anderen evenementen in verschillende Vlaamse provincies.

Criteria: Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

De viering van de 30ste verjaardag van de internationale beweging ATD Vierde Wereld op 17 oktober 1987 in Parijs, met de deelname van 100.000 mensen –onder wie velen uit Vlaanderen– ligt aan de basis van de Werelddag van Verzet tegen Extreme armoede (erkend door de VN). ATD Vierde Wereld is op tientallen plaatsen in Vlaanderen (mede)-

organisator van de Werelddag van Verzet tegen Extreme armoede en roept jaarlijks beleidsmakers en burgers op tot inzet.

We planden voor 2016 op minstens 5 plaatsen in 4 verschillende provincies een actie in het kader van 17 oktober, waaraan ATD Vierde Wereld zou meewerken. Minimum 3 leden bezoeken de viering in een andere regio of stad in Vlaanderen. In eerste instantie wordt gekeken om samen te werken met Samenlevingsopbouw, Welzijnsschakels of andere verenigingen waar armen het woord nemen. Hierbij stellen de leden de waardigheid, deelname, getuigenissen en betrokkenheid van mensen lokaal en wereldwijd in grote armoede centraal.

Brugge - ATD Vierde Wereld Brugge neemt deel aan de lokale werkgroep 17 oktober. In deze werkgroep zitten verschillende verenigingen, waaronder de Brugse verenigingen waar armen het woord nemen, Welzijnsschakels en Samenlevingsopbouw. Het thema dit jaar was "Goed wonen is een basisrecht". De evenementen gingen door op zaterdag 15 oktober. Deelnemers konden meebouwen aan een muur van een goede woning onder de muzikale begeleiding van Marino Punk. Daarna stond er samenzang en een inspringtheater op het programma. De dag werd afgesloten met een receptie. Leden van de ATD-groep Oostende en een medestander uit Kortrijk waren tijdens deze dag aanwezig.

Brussel - ATD Vierde Wereld nam deel aan de bijeenkomsten van het Brussels Platform Armoede, dat de evenementen rond 17/10 organiseert. Op maandag 17 oktober stond een dialoogmoment over huisvesting en thuisloosheid in Brussel in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement op het programma. De sprekers waren minister Pascal Smet en minister Céline Fremault. Daarna werd de film 'Le Parti du Rêve de Logement - De Droompartij Huisvesting' gemaakt door ALARM/Buurthuis Bonnevie i.s.m. le Centre Vidéo de Bruxelles vertoond.

Koksijde - Inwoners van Koksijde konden tijdens een inleefweek ervaren wat het betekent om rond te komen met 60 euro per volwassene en 20 euro per inwonend kind. Op vrijdag 14 oktober deelden we flyers uit met een theelichtje als eerbetoon aan slachtoffers van armoede.

Leuven - Op maandag 10 oktober organiseerde de medestandersgroep in Leuven een dialoogavond rond het boek 'Strootjes in het zand' van Niek Tweehuijsen. De andere activiteiten werden georganiseerd door het Leuvens Collectief tegen Armoede, dat getrokken wordt door een lid van de medestandersgroep. Op zaterdag 15 oktober nam de medestandersgroep deel aan de grote optocht "Armoede knelt .... ook in Leuven". De optocht eindigde op de Grote Markt met soep en brood, animatie, en als slot een stiltemoment met samenzang bij de Steen. Hierna werden witte lakens uit het stadhuis gerold.

Lint - Op zaterdag 15 oktober trad het solidariteitskoor Frappant op met 'De historie van Den Eene en Den andere'. Het optreden werd gevolgd door een gezellig samenzijn en een receptie. De avond werd georganiseerd door de werkgroep "Kiemen" (waarvan een medestander lid is) en het OCMW. Een stafmedewerker en medestander uit Kortrijk waren eveneens aanwezig.

Oostende - ATD Kust maakt deel uit van de werkgroep 17 oktober. In deze werkgroep zitten verder onder meer Kaap, BMLIK-O, Samenlevingsopbouw en Open School. Van 7 tot 17 oktober liep de tentoonstelling "Armoede in woord" aan de kiosk in het Leopoldpark. Van 15 tot 22 oktober konden mensen deelnemen aan een inleefweek armoede. Op maandag 17 oktober werd een bijeenkomst "soep an d'horloge" georganiseerd in het Leopoldpark: soep met brood, ontmoeting, getuigenissen en een muzikale verrassingsact.

Foto: Geertje Franssen

Ronse - ATD Ronse is lid van de werkgroep 17 oktober, waar ook De Vrolijke Kring en Samenlevingsopbouw deel van uitmaken, naast heel wat andere diensten. Op maandag 17 oktober werd onder de slogan "Investeren in wonen is investeren in mensen" een gastvrij dorp gebouwd op de Grote Markt. De verschillende verenigen van de werkgroep en enkele scholen namen deel. Een signaal om te verwijzen naar de schrijnende woonsituatie van vele gezinnen. Een lappendeken "Koerte Pointè" van 17m x 10m gebreid door mensen met en zonder armoede-ervaring, werd ontold. Een oproep voor een warme, solidaire samenleving. De dag werd afgesloten met een stiltemoment bij de Steen "Armoede, een blok aan ons been!", gevolgd door een hapje en drankje in het lokaal van de Vrolijke Kring.

Willebroek - ATD Willebroek neemt deel aan de werkgroep 17 oktober. Op zaterdag 15 oktober werd in en rond het oud gemeentehuis een ruil- en tweedehandsbeurs voor (kinder)kleding en speelgoed georganiseerd, met daarbij ook dialoogtafels, crea workshops, kinderaanimatorie en een tentoonstelling. Als afsluiter konden de deelnemers genieten van een pop-up optreden: "Ik was, ik ben, ik wil zijn". Op zaterdag 22 oktober konden deelnemers genieten van een muzikaal optreden in de Gemeentelijke Schouwburg van het Sociaal Artistiek project Onze Rijkdom. Onze Rijkdom bestaat uit mensen in armoede die onder leiding van Hans Van Cauwenberghe (acteur) liedjes hebben gemaakt die gebaseerd zijn op hun eigen levenservaringen.

3.7.OD: ATD Vierde Wereld Vlaanderen neemt deel aan de jaarlijkse herdenking bij de gedenksteen voor het Europees Parlement te Brussel.

Criteria: Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Op woensdag 19 oktober kwam de Intergroep "Extreme Armoede en Mensenrechten - Vierde Wereld Comité" samen in het Europees Parlement. Na de bijeenkomst werd hulde gebracht aan de slachtoffers van armoede aan de Gedenksteen voor Slachtoffers van Armoede. Leden van ATD namen deel aan deze jaarlijkse herdenking bij.

3.8. OD: Via eigen kanalen en via een internationale website maakt ATD Vierde Wereld Vlaanderen de acties in het kader van 17 oktober bekend.

Criteria: Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Minimaal één artikel of reportage blikst terug op Werelddag. In onze publicaties krijgt de viering van de werelddag extra aandacht. Alle leden zijn geïnformeerd over de viering in hun regio of stad.

We kondigden de evenementen rond 17 oktober aan in het Vierde Wereldblad van september, op onze website en de internationale website overcomingpoverty.org. Achteraf werd een verslag van de activiteiten geplaatst op onze website.

3.9. OD: Actieve leden van ATD Vierde Wereld Vlaanderen nemen deel aan Europese ontmoetingen. ATD Vierde Wereld Vlaanderen stemt af met andere teams in Europa voor publicaties, vertalingen en ontmoetingen.

Criteria: Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Voor 2016 planden we dat minstens 4 actieve leden, onder wie 1 iemand met armoede-ervaring, deel zou nemen aan een Europese ontmoeting. Minimaal 2 leden van het animatieteam van de Volksuniversiteit of Kruising van Kennis nemen deel aan een 2-jaarlijkse vorming in Europa.

We overlegden intens met ATD Vierde wereld Nederland i.v.m. vertalingen en documenten rond de internationale campagne Stop Armoede-Samen voor waardigheid. Vanuit Vlaanderen werd hierrond een powerpoint gemaakt die door ATD Nederland werd overgenomen.

Het Vlaams animatieteam Volksuniversiteit nam deel aan twee Europese weekends rond de volksuniversiteit: de inhoud voor de Europese volksuniversiteit werd vastgelegd. Op 29 januari nam het Vlaamse animatieteam deel aan een uitwisseling via skype met andere

Europese verantwoordelijken voor de volksuniversiteit uit Nederland, Spanje en Frankrijk. Met het animatieteam van de Franstalige volksuniversiteit kwamen we samen om de gezinsgerichte volksuniversiteit te evalueren. Vanuit Vlaanderen namen 3 mensen hieraan deel, waaronder 1 iemand met armoede-ervaring.

Een stafmedewerker nam deel aan een internationale driedaagse voor nationaal verantwoordelijken in Frimhurst (VK). Er werd tijd uitgetrokken om stil te staan bij de "Brexit" en de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Hoe omgaan met populisme? Hoe mensen in armoede hiervoor weerbaar maken?

Bij het opzetten van "Kruising van Kennis" met Welzijnsschakels werd het proces begeleid door iemand van de internationale stuurgroep. Met deze stuurgroep is er ook overleg rond het vertalen van een folder waarin de vorming wordt voorgesteld en uitgelegd.

De zomerweek met jongeren uit Polen werd mee ondersteund door een stafmedewerker van de Europese Djynamobeweging. Hij ondersteunde ook de jongere die werkt via een beroepsinleidingsovereenkomst. Een delegatie vanuit ieder land komt geregeld samen tijdens een weekend. In november namen we hieraan deel met 3 jongeren.

3.10. OD: Leden van ATD Vierde Wereld Vlaanderen nemen deel aan bijeenkomsten die opvolgen wat er met de voorstellen uit het Europees manifest gebeurt. Van hieruit wordt actief meegewerkt aan een Europese Volksuniversiteit, aan een politieke boodschap en aan evenementen van ATD Vierde Wereld in het kader van de Europese verkiezingen van 2019.

Criterion: Werken aan maatschappelijke structuren.

De Europese Unie heeft een toenemende invloed op lokale en landelijke armoedebestrijding. Zij wil tegen 2020 armoede terugdringen, bijvoorbeeld door het verminderen van vroegtijdige schoolverlaters. Armoede bestrijden in Vlaanderen kan niet zonder rekening te houden met Europa.

Vanuit Brussel dialogueert de internationale beweging met medewerkers van de Europese

Unie en van verschillende Europese instellingen. De internationale beweging neemt deel aan Europese programma's, ontmoetingen met Europese commissarissen, parlementsleden en ambtenaren en een intergroep armoede in het Europees Parlement. We planden voor 2016 dat minstens 3 leden, waarvan 2 mensen in armoede, deel zouden nemen aan de bijeenkomsten rond de opvolging van het Europees manifest.

In 2016 namen 3 militanten (2 uit Oostende en 1 vanuit de Djynamowerking) en 2 medestanders (1 uit Oostende en 1 uit Willebroek) deel aan de Europese Volksuniversiteit. De inhoudelijke voorbereidingen vonden plaats in een tweetalige (NL/FR) werkgroep bestaande uit mensen in armoede, medestanders en Europese experts en ambtenaren. Samen bepaalden ze het thema van de Europese Volksuniversiteit.

Op 19 en 20 december organiseerde de beweging ATD Vierde Wereld een **Europese Volksuniversiteit** in Brussel, in het Europees Economisch en Sociaal Comité. Een 90-tal mensen namen deel. Ze kwamen uit Ierland, het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Frankrijk, Spanje, Italië en België. Op 9 november en in het weekend van 25 en 26 november waren er voorbereidende bijeenkomsten waarop de twee thema's werden uitgediept: het belang van een inkomen en het recht om te bestaan als persoon daar waar je verblijft.

Een wettelijk bestaan hebben daar waar je verblijft in Europa

Een deelnemer uit Nederland vertelde dat hij op een bepaald moment een spookburger werd. Hij werd dakloos en de gemeente verwees hem naar een camping. Dat was geen geldig adres en hij mocht er niet permanent wonen. Hij herinnert zich nog levendig dat hij voor de gemeenteambtenaren stond en ze hem zeiden "je bestaat niet". Hij stond nergens meer ingeschreven. Het duurde verschillende jaren voor hij zijn papieren terug in orde had. We stonden ook stil bij het leven van vluchtelingen. Zij wonen hier jaren zonder te weten of ze hier mogen blijven. Leven met die onzekerheid is moeilijk.

Een waardig inkomen

We hoorden van veel deelnemers dat de huurprijzen en de vaste kosten verbonden aan je woonsituatie (elektriciteit, verwarming, water) zo hoog zijn dat er van de minimum inkomens bijna niets meer overblijft om te leven. Er zijn ook heel wat problemen als mensen samenwonen, bijvoorbeeld: Als je meerderjarige zoon of dochter gaat werken, zakt je vervangingsinkomen of je verliest je huursubsidie.

We kwamen tot enkele voorstellen om die situaties aan te pakken. We willen die nog verder goed uitwerken. Daarna bezorgen we onze voorstellen aan de Europese politici.

Evaluatie volgens de 6 criteria

Criteria vereniging waar armen het woord nemen

1. Armen verenigen zich

- OD 1.1 (p. 10)
- OD 1.2 (p. 13)
- OD 1.3 (p. 16)
- OD 1.4 (p. 18)
- OD 1.5 (p. 25)
- OD 3.1 (p. 45)
- OD 3.2 (p. 49)
- OD 3.4 (p. 52)

2. Armen het woord geven

- OD 1.3 (p. 16)
- OD 1.6 (p. 25)
- OD 2.1 (p. 36)
- OD 2.2 (p. 36)
- OD 2.3 (p. 37)
- OD 3.2 (p. 49)

3. Werken aan maatschappelijke emancipatie

- OD 1.3 (p. 16)
- OD 1.8 (p. 33)
- OD 3.1 (p. 45)
- OD 3.2 (p. 49)
- OD 3.4 (p. 52)

4. Werken aan maatschappelijke structuren

- OD 1.6 (p. 25)
- OD 1.7 (p. 27)
- OD 1.8 (p. 33)
- OD 2.1 (p. 36)
- OD 2.3 (p. 37)
- OD 3.3 (p. 51)
- OD 3.5 (p. 52)
- OD 3.6 (p. 54)
- OD 3.7 (p. 57)
- OD 3.8 (p. 57)
- OD 3.9 (p. 58)
- OD 3.10 (p. 59)

5. Dialoog en vorming

- OD 1.3 (p. 16)
- OD 1.6 (p. 25)
- OD 1.7 (p. 27)
- OD 1.8 (p. 33)
- OD 2.1 (p. 36)
- OD 2.3 (p. 37)

OD 3.1 (p. 45)
OD 3.2 (p. 49)
OD 3.3 (p. 51)
OD 3.4 (p. 52)
OD 3.5 (p. 52)
OD 3.6 (p. 54)
OD 3.7 (p. 57)
OD 3.8 (p. 57)

6. Armen blijven zoeken

OD 1.1 (p. 10)
OD 1.4 (p. 18)

Extra criteria bovenlokale vereniging

Eigen activiteiten ontplooiën in minstens 4 provincies of programmatieregio's

ATD Vierde Wereld Vlaanderen heeft vier lokale groepen waarin medestanders en militanten als vrijwilliger rechtstreeks geëngageerd zijn met personen in armoede: Willebroek, Oostende, Ronse, Brussel, Hasselt en Turnhout. Daarnaast zijn er medestandersgroepen in Leuven, Brugge en Hasselt.

Mensen in armoede bereiken: minimum 20 personen en minimum 4 personen per provincie in minimaal 4 provincies.

Via onder meer de celwerkingen, de vijf Volksuniversiteiten en de huisbezoeken voldoen we aan het criterium om minstens 20 personen in armoede te bereiken, met minimum 4 personen per provincie in minimum 4 provincies.

Externe vormingen: Zie p. 41.

Interne vormingen: Zie p. 46.

Werken rond 1 beleidsthema

In 2016 werkten we rond 2 beleidsthema's:

•Inkomen

-Volksuniversiteit 01/10/2016 rond een waardig inkomen - GPMI. We schreven een brief naar de VWSG en naar minister Borsus.

-Volksuniversiteit 03/12/2016 rond een waardig inkomen: rechten en plichten.

-Ook de Europese Volksuniversiteit ging rond inkomen.

•Vooroordelen

In 2016 startten we met de voorbereiding van de campagne "Waarheid of fabel?". We werkten hierrond tijdens de Volksuniversiteit van 16 april. De lokale groepen en medestanders gaven vooroordelen en misvattingen door. We namen diepte-interviews af bij militanten. We vormden een stuurgroep bestaande uit academici, communicatiedeskundigen en een partnervereniging.

Kwaliteitsbeleid: algemene evaluatie

•Volksuniversiteit

De volksuniversiteit is een heel belangrijke actie. Traditiegetrouw evalueren we die tijdens de zomer. Op 27 augustus namen 17 mensen (van wie 8 in armoede) deel aan onze jaarlijkse evaluatie- en planningsdag. We stonden die dag stil bij volgende zaken:

-Aanwezigheid kinderen/jongeren waarbij we ook keken hoe we in de groepen gezinnen met kinderen bereiken en hoe we dit kunnen verbeteren (criteria: armen blijven zoeken en armen verenigen zich). We bekeken of we genoeg jonge gezinnen bereiken. We concludeerden dat we tijdens de Volksuniversiteiten kinderanimatie moeten blijven aanbieden om zo jonge gezinnen aan te trekken en gebruik moeten maken van Facebook. Een belangrijke vaststelling was ook dat we in de plaatselijke groep moeten openstaan om jonge gezinnen te onthalen en ook daar kinderopvang organiseren. We willen ook aan de jongeren voorstellen om bijeen te komen telkens er een volksuniversiteit is.

-De inhoud en werkvormen met specifiek aandachtspunt: hoe kunnen we de inbreng van mensen die niet gemakkelijk het woord nemen verhogen? (criteria: armen het woord geven en dialoog en vorming). We evalueerden ook de thema's die aan bod kwamen. Er werd hierbij opgemerkt dat die moeten aansluiten bij de realiteit van mensen in armoede en bij de actualiteit. De manier waarop er met de gastspreker in dialoog werd gegaan, werd ook geëvalueerd (criteria: armen het woord geven en dialoog en vorming). We beslisten om het nieuwe werkjaar een volledig jaar rond inkomen te werken.

-Communicatie: de Facebookpagina van de Volksuniversiteit en de Echo's van de Volksuniversiteit. We kwamen tot de volgende conclusie: de Facebookpagina moet meer bekend gemaakt worden door te herhalen op de volksuniversiteit dat we een facebookpagina hebben en er naar te verwijzen op iedere echo. Er moet uitleg gegeven worden over het gebruik van Facebook. We planden een workshop in rond het gebruik van Facebook tijdens een ledendag in april 2017. Mensen die oo Facebook zitten moeten meer "liken" en "delen". De Echo's werden heel positief geëvalueerd, ze zijn duidelijk leesbaar en gemakkelijk te begrijpen. We beslisten dat we de echo's ook gebruiken om aan derden uit te leggen wie we zijn (criteria: dialoog en vorming. Ingezette methodiek: de interne communicatie analyseren en evalueren en op basis hiervan een communicatieplan opstellen).

Daarnaast organiseerden we 2 overlegmomenten met de groepsverantwoordelijken. Het eerste overlegmoment ging door op 26 februari in Kauwenberg. Hierbij waren 8 personen aanwezig, van wie 3 in armoede. Door de staking van de NMBS, kon de groep uit Oostende (3 mensen in armoede) niet deelnemen aan het overlegmoment. Tijdens dit overlegmoment werd tijd gemaakt voor een nieuwsronde, een evaluatie van de vorige volksuniversiteiten (november 2015 en februari 2016), een evaluatie van het verslag van februari, een vooruitblik naar de volksuniversiteit van april en het bespreken van de mogelijkheid om een gezinsvolksuniversiteit te organiseren. Het tweede overlegmoment ging door op 21 oktober in Kauwenberg. 5 mensen namen hieraan deel (0 in armoede). Tijdens dit overlegmoment werden de vorige volksuniversiteiten geëvalueerd (juli en oktober 2016) en er werd vooruitgeblikt naar de volgende twee volksuniversiteiten (waaronder de regionale volksuniversiteit in februari 2017).

Tijdens de volksuniversiteit rond een waardig inkomen - GPMI uitten verschillende mensen in armoede hun bezorgdheid over het feit dat een groep mensen zonder inkomen zou vallen. Tijdens het maken van de echo waren 6 mensen in armoede aanwezig. We evalueerden kort de volksuniversiteit en opnieuw kwam deze bezorgdheid naar boven. Daarom werd beslist om deze bezorgdheden te groeperen en in een brief aan de bevoegde minister en via de gastspreker Rudi Coddens aan de VVSG te bezorgen. (Criteria: werken aan maatschappelijke structuren en dialoog en vorming).

•Dynamo

Dit jaar organiseerden we als opstart van de werking een internationaal zomerkamp. Het programma werd door jongeren in armoede met steun van een stafmedewerker uitgewerkt. De laatste dag werd tijd uitgetrokken om het kamp te evalueren. Hieraan namen de 7 Vlaamse jongeren, waarvan 5 in armoede, deel. Het zomerkamp werd door JINT gefinancierd: zij vroegen om met de deelnemers de internationale werking en wat ze daaruit leerden te evalueren. Dit was niet eenvoudig en tijdrovend. Twee jongeren vulden deze evaluatie online in. Na de zomerweek kwamen de jongeren in september opnieuw samen. Ze evalueerden door het maken van een video: <http://www.atd-vierdewereld.be/Dynamo-zomerkamp-2016.html>. (Criteria: armen verenigen zich, werken aan maatschappelijke emancipatie en dialoog en vorming). Tijdens de volgende bijeenkomst planden ze samen het werkjaar waarbij ze ook keken hoe ze de werking kunnen uitbreiden (criterium: armen blijven zoeken).

•Waarheid of fabel

Bij het opstarten van de campagne kwamen we drie dagen bijeen (zie p. 36). Na iedere bijeenkomst namen we kort wat tijd om de dag, inhoud en werkwijze te evalueren. Nadien werd tijdens huisbezoeken of persoonlijke contacten met mensen in armoede gevraagd wat ze vonden van de bijeenkomsten (criteria: Armen het woord geven, dialoog en vorming, werken aan maatschappelijke structuren). Aan deze bijeenkomsten en evaluatie namen 11 mensen in armoede deel.

Opvolging inspectie november 2016

In opvolging van de inspectie door het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin op 22, 23 en 28 november 2016 hebben wij volgende punten verder uitgewerkt:

Procedure grensoverschrijdend gedrag

We hebben het document “grensoverschrijdend gedrag” bijgewerkt met behulp van de richtlijnen van het Netwerk tegen Armoede. De procedure is in detail uitgeschreven en de naam en contactgegevens van de vertrouwenspersoon worden duidelijk vermeld.

De gevallen van grensoverschrijdend gedrag kunnen ingegeven worden door de vertrouwenspersoon in een registratietool (excelfile) aangemaakt op intranet (beveiligd). De volledige procedure kan opgevraagd worden.

Bereik ATD Vierde Wereld Limburg

In 2017 zal de groep Hasselt volop inzetten op de ondersteuning van daklozen zodat ze de stap zetten naar De Papiermolen. Deze werking wordt geïntegreerd in de Wetswinkel. Een medewerker van de groep Hasselt staat in voor de juridische steun. De groep Hasselt draagt de kosten. Alle leden van de groep Hasselt hebben via café Anoniem en presentie op straat contact met daklozen.

Vanuit de bovenlokale vereniging zullen wij de groep hierbij ondersteunen. Eén keer per jaar gaat een stafmedewerker ter plaatse. Wij volgen ook de verslagen van de medestandersvergaderingen op, zodat we kunnen reageren indien er vragen/problemen zijn.

Bijhouden info om de georganiseerde activiteiten te kunnen aantonen

Een procedure om deze info correct bij te houden en door te geven aan het secretariaat werd uitgeschreven. Deze procedure werd aan de lokale groepen bezorgd.

Financieel verslag

Beroepskrachten in dienst op 31 december 2016

De animatie van de beweging ATD Vierde Wereld in Vlaanderen werd in 2016 gedragen door het secretariaat met twee administratieve krachten (1,5 vte), twee permanent werkers (2 vte) en een halftijds stafmedewerker (0,5 vte). Op 31 december was er ook een stagiair met een beroepsinlevingsovereenkomst in dienst.

Financieringskanaal

Subsidie Armoededecreet: 4 vte

Gesco: 0 vte

Sociale Maribel: 0 vte

Andere financiering: 0 vte

Detachering: 0 vte

Totale tewerkstelling: 4 vte

Waarvan opgeleide ervaringsdeskundigen: 0 vte

Waarvan niet-opgeleide ervaringsdeskundigen: 0 vte

Jaarrekening

JAARREKENING IN EURO

Naam: **ATD Vierde Wereld Vlaanderen**

Rechtsvorm: Vereniging zonder winstoogmerk

Adres: Victor Jacobslaan

Nr: 12

Bus:

Postnummer: 1040

Gemeente: Etterbeek

Land: België

Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van Brussel, franstalige

Internetadres: <http://www.atd-vierdewereld.be/>

Ondernemingsnummer

BED431892993

Datum van de neerlegging van de oprichtingsakte OF van het recentste stuk dat de datum van bekendmaking van de oprichtingsakte en van de akte tot statutenwijziging vermeldt.

25-07-2011

JAARREKENING goedgekeurd door de algemene vergadering* van

22-04-2017

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van

01-01-2016

tot

31-12-2016

Vorig boekjaar van

01-01-2015

tot

31-12-2015

De bedragen van het vorige boekjaar zijn identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

Zijn gevoegd bij deze jaarrekening:

Nummers van de secties van het standaardmodel die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn:

VKT-vzw 5.1.1, VKT-vzw 5.1.3, VKT-vzw 5.2.1, VKT-vzw 5.2.2, VKT-vzw 5.3, VKT-vzw 5.4, VKT-vzw 5.6, VKT-vzw 5.7, VKT-vzw 6

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie in de vereniging of stichting, van de BESTUURDERS EN COMMISSARISSEN en, in voorkomend geval, van de vertegenwoordiger in België van de buitenlandse vereniging

BOGAERT Karl, Ludo, Florent

Onderbosstraat 26
3040 Huldenberg
BELGIË

Begin van het mandaat: 22-03-2017

Einde van het mandaat: 20-04-2020

Bestuurder

DECUYPERE Maryke, Irène, Adèle

Biesemveldstraat 53
9880 Aalter
BELGIË

Begin van het mandaat: 22-03-2017

Einde van het mandaat: 20-04-2020

Bestuurder Algemeen secretaris

FOUBERT Dominique, Marie, H, C, B

Hemestraat 30 1570 Galmaarden BELGIË			
Begin van het mandaat: 22-03-2017	Einde van het mandaat: 20-04-2020	Bestuurder Penningmeester	
MAES Isabelle, Ghislaine			
Jacquetbosstraat 1 8587 Spiere-Helkijn BELGIË			
Begin van het mandaat: 22-03-2017	Einde van het mandaat: 20-04-2020	Voorzitter van de Raad van Bestuur	
MEEUSEN Miriam			
Willem Van Oranjestraat 1 2830 Willebroek BELGIË			
Begin van het mandaat: 22-03-2017	Einde van het mandaat: 20-04-2020	Bestuurder	
POPPE Maria Theresia Francine			
Kortestraat 16 9240 Zele BELGIË			
Begin van het mandaat: 22-03-2017	Einde van het mandaat: 22-04-2020	Bestuurder	
PYPAERT Isabelle, Marie, Guillaumine			
Rue Antoine de Saint-Exupéry 19 95540 Méry-sur-Oise FRANKRIJK			
Begin van het mandaat: 22-03-2017	Einde van het mandaat: 20-04-2020	Bestuurder	
DE KERCHOVE Georges, Charles, Hubert, G			
avenue L. Wiener 81 1170 Watermaal-Bosvoorde BELGIË			
Begin van het mandaat: 22-03-2017	Einde van het mandaat: 20-04-2020	Bestuurder	
DEBROUX-LEDDÉ Marie-Chantal (A00968)			
Réviseur d'Entreprise Avenue J.F. Debecker 114 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe BELGIË			
Begin van het mandaat: 20-04-2018	Einde van het mandaat: 30-04-2019	Commissaris	

* Door de raad van bestuur in geval van een stichting / door het algemeen leidinggevend orgaan in geval van een internationale vereniging zonder winstoogmerk.

OPDRACHT VOOR NAZICHT OF CORRECTIE

Facultatieve vermeldingen:

- Indien de jaarrekening werd geverifieerd of gecorrigeerd door een externe accountant of door een bedrijfsrevisor die niet de commissaris is, kunnen hierna worden vermeld: naam, voornamen, beroep en woonplaats van elke externe accountant of bedrijfsrevisor en zijn lidmaatschapsnummer bij zijn Instituut, evenals de aard van zijn opdracht:
    - A. Het voeren van de boekhouding van de vereniging of stichting.
    - B. Het opstellen van de jaarrekening.
    - C. Het verifiëren van de jaarrekening en/of
    - D. Het corrigeren van de jaarrekening.

  - Indien taken bedoeld onder A. of onder B. uitgevoerd zijn door erkende boekhouders of door erkende boekhouders-fiscalisten, kunnen hierna worden vermeld: naam, voornamen, beroep en woonplaats van elke erkende boekhouder of erkende boekhouder-fiscalist en zijn lidmaatschapsnummer bij het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, evenals de aard van zijn opdracht.
-

BALANS NA WINSTVERDELING

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
ACTIVA				
VASTE ACTIVA		20/28		
Oprichtingskosten		20		
Immateriële vaste activa	5.1.1	21		
Materiële vaste activa	5.1.2	22/27		
Terreinen en gebouwen		22		
In volle eigendom van de vereniging of stichting		22/91		
Overige		22/92		
Installaties, machines en uitrusting		23		
In volle eigendom van de vereniging of stichting		231		
Overige		232		
Meubilair en rollend materieel		24		
In volle eigendom van de vereniging of stichting		241		
Overig		242		
Leasing en soortgelijke rechten		25		
Overige materiële vaste activa		26		
In volle eigendom van de vereniging of stichting		261		
Overige		262		
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		27		
Financiële vaste activa	5.1.3/5.2.1	28		
VLOTTENDE ACTIVA		29/58	23.625	22.492
Vorderingen op meer dan één jaar		29		
Handelsvorderingen		290		
Overige vorderingen		291		
waarvan niet-rentedragende vorderingen of				
gekoppeld aan een abnormaal lage rente		2915		
Vorraden en bestellingen in uitvoering		3		
Vorraden		30/36		
Bestellingen in uitvoering		37		
Vorderingen op ten hoogste één jaar		40/41	9.972	11.301
Handelsvorderingen		40		
Overige vorderingen		41	9.972	11.301
waarvan niet-rentedragende vorderingen of				
gekoppeld aan een abnormaal lage rente		415		
Geldbeleggingen	5.2.1	50/53		
Liquide middelen		54/58	9.869	10.320
Overlopende rekeningen		490/1	3.784	871
TOTAAL VAN DE ACTIVA		20/58	23.625	22.492

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN		10/15	2.209	2.464
Fondsen van de vereniging of stichting		10	262	262
Beginvermogen		100	262	262
Permanente financiering		101		
Herwaarderingsmeerwaarden		12		
Bestemde fondsen	5.3	13		
Overgedragen positief (negatief) resultaat (+)/(-)		14	1.947	2.202
Kapitaalsubsidies		15		
VOORZIENINGEN	5.3	16		
Voorzieningen voor risico's en kosten		160/5		
Voorzieningen voor terug te betalen subsidies en legaten en voor schenkingen met terugnemingsrecht		168		
SCHULDEN		17/49	21.416	20.028
Schulden op meer dan één jaar	5.4	17		
Financiële schulden		170/4		
Kredietinstellingen, leasingschulden en soortgelijke schulden		172/3		
Overige leningen		174/0		
Handelsschulden		175		
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		176		
Overige schulden		179		
Rentedragend		1790		
Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente		1791		
Borgtochten ontvangen in contanten		1792		
Schulden op ten hoogste één jaar	5.4	42/48	21.416	20.028
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen		42		
Financiële schulden		43		
Kredietinstellingen		430/8		
Overige leningen		439		
Handelsschulden		44	4.318	6.728
Leveranciers		440/4	4.318	6.728
Te betalen wissels		441		
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		46		
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten		45	17.098	13.300
Belastingen		450/3		
Bezoldigingen en sociale lasten		454/9	17.098	13.300
Diverse schulden		48		
Vervallen obligaties en coupons, terug te betalen subsidies en borgtochten ontvangen in contanten		480/8		
Andere rentedragende schulden		4890		
Andere schulden, niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente		4891		
Overlopende rekeningen		492/3		
TOTAAL VAN DE PASSIVA		10/49	23.625	22.492

RESULTATENREKENING

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten				
Brutomarge (+)/(-)		9900	133.504	107.771
Bedrijfsopbrengsten		70/74	179.190	152.862
Omzet		70		
Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies		73		
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen		60/61	45.596	45.091
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+)/(-)	5.5	62	133.340	107.989
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630		
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) (+)/(-)		631/4		
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) (+)/(-)		635/8		
Andere bedrijfskosten		640/8	358	131
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten (-)		649		
Positief (Negatief) bedrijfsresultaat (+)/(-)		9901	-104	-349
Financiële opbrengsten	5.5	75		
Financiële kosten	5.5	65	151	132
Positief (Negatief) resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening (+)/(-)		9902	-255	-481
Uitzonderlijke opbrengsten		76		
Uitzonderlijke kosten		66		
Positief (Negatief) resultaat van het boekjaar (+)/(-)		9904	-255	-481

RESULTAATVERWERKING

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Te bestemmen positief (negatief) resultaat (+)/(-)	9906	1.947	2.202
Te bestemmen positief (negatief) resultaat van het boekjaar (+)/(-)	9905	-255	-481
Overgedragen positief (negatief) resultaat van het vorige boekjaar (+)/(-)	14P	2.202	2.683
Onttrekking aan het eigen vermogen	791/2		
aan de fondsen van de vereniging of stichting	791		
aan de bestemde fondsen	792		
Toevoeging aan de bestemde fondsen	692		
Over te dragen positief (negatief) resultaat (+)/(-)	14	1.947	2.202

**TOELICHTING
STAAT VAN DE VASTE ACTIVA**

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
MATERIELE VASTE ACTIVA			
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8199P	XXXXXXXXXX	7.488
Mutaties tijdens het boekjaar			
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8169		
Overdrachten en buitengebruikstellingen	8179		
Overboekingen van een post naar een andere	(+)(-) 8189		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8199	7.488	
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8259P	XXXXXXXXXX	
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8219		
Verworven van derden	8229		
Afgeboekt	8239		
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)(-) 8249		
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8259		
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8329P	XXXXXXXXXX	7.488
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8279		
Teruggenomen	8289		
Verworven van derden	8299		
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8309		
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)(-) 8319		
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8329	7.488	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	22/27		
WAARVAN			
In volle eigendom van de vereniging of stichting	8349		

INLICHTINGEN OMTRENT DE DEELNEMINGEN

LIJST VAN DE ANDERE VERBONDEN ENTITEITEN

NAAM, volledig adres van de ZETEL, RECHTSVORM en, zo het een entiteit naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER
ATD Vierde Wereld België VZW BE 0408.429.089 Vereniging zonder winstoogmerk Victor Jacobslaan 1040 1040 Etterbeek BELGIË

RESULTATEN
PERONEEL EN PERSONEELSKOSTEN

Werknemers waarvoor de vereniging of stichting een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
9086	6	4
9087	4	4
9088	6.359	5.575

Personeelskosten

Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	620	99.385	80.468
Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen	621	22.911	20.431
Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen	622	521	345
Andere personeelskosten	623	10.543	6.745
Ouderdoms- en overlevingspensioenen	624		

FINANCIËLE RESULTATEN

Geactiveerde intercalaire interesten	6503		
Bedrag van het disconto ten laste van de vereniging of stichting bij de verhandeling van vorderingen	653		
Saldo van de gevormde (aangewende of teruggenomen) voorzieningen met financieel karakter (+)/(-)	656		

WAARDERINGSREGELS

De schulden en de vorderingen worden geboekt tegen hun nominale waarde.

De materiële vaste activa staan vermeld bij de activa van de balans, tegen hun aankoopprijs, als deze de 250 euro overschrijdt.

Afschrijving:

- inrichting van de gebouwen	= 20 jaar	5%	per jaar
- kantoomateriaal	= 5 jaar	20%	
- computermateriaal	= 3 jaar	33%	
- 2e hands voertuigen	= 3 jaar	33%	
- nieuwe voertuigen	= 5 jaar	20%	

De eventuele beleggingen worden opgenomen op basis van hun waarde op 31 december 2006. Deze waarden worden door de bank, die deze beleggingen in bewaring heeft, doorgegeven. De liquide middelen worden op hun reële waarde geëvalueerd, zoals opgenomen in de documenten (bvb. bankafschriften)

Het geheel houdt rekening met:

- bij activa: de over te dragen kosten, en verkregen opbrengsten (te ontvangen subsidies)
- bij passiva: de aan te rekenen kosten en de over te dragen opbrengsten (subsidies).

MARIE-CHANTAL DEBROUX-LEDDET
Bedrijfsrevisor
J.F. Debeckerlaan, 114
1200 Brussel

ATD VIERDE WERELD VLAANDEREN VZW
Victor Jacobslaan, 12
1040 Brussel

**VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE
VERENIGING ATD VIERDE WERELD VLAANDEREN VZW OVER HET
BOEKJAAR AFGESLOTEN
OP 31 DECEMBER 2016**

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons oordeel over de jaarrekening en tevens de vereiste bijkomende verklaringen. De jaarrekening bevat de balans op 31 december 2016, en de resultatenrekening voor het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting.

Verslag over de jaarrekening – Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van de vereniging ATD VIERDE WERELD VLAANDEREN VZW over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, opgesteld op grond van het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, met een balanstotaal van € 23.625,46 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een verlies van het boekjaar te bestemmen van € 255,11.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor het opstellen van de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat, die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan deontologische vereisten voldoen, alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne beheersing van de vereniging in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de vereniging van de jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn, maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde waarderingsregels en van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de jaarrekening als geheel.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vereniging de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de vereniging ATD VIERDE WERELD VLAANDEREN VZW per 31 december 2016, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Verlag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het naleven door de vereniging van de wet van 27 juni 1921 op de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, en van de statuten, alsook van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding.

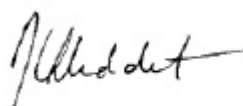
In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaringen die niet van aard zijn om de draagwijdte van ons oordeel over de jaarrekening te wijzigen:

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.
- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of de wet van 27 juni 1921 op de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen zijn gedaan of genomen.

Brussel, 24 maart 2017

Commissaris

Marie-Chantal Debroux-Leddert

Resultatenrekening

VZW:	ATD Vierde Wereld Vlaanderen VZW				
BOEKJAAR:	2016				
	Codes	Vzw	Activiteitencentrum Erkende VVAWN	Activiteitencentrum Giften	Activiteitencentrum X1
RESULTATENREKENING					
I. Bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten					
Bedrijfsopbrengsten	70/74	179.190,00	76.644,11	99.000,00	3.545,89
waarvan: - Omzet	70				
- Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	176.247,05	75.593,05	99.000,00	1.654,00
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen; diensten en diverse goederen	60/61	45.595,95	42.822,77		2.773,18
A.B. Brutomarge (positief saldo).....	70/61	133.594,05	33.821,34	99.000,00	772,71
Brutomarge (negatief saldo).....	61/70	( )	( )	( )	( )
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (toel. V1, 2)	62	(133.339,99)	(133.339,99)	( )	( )
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa.....	630	( )			
E. Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen, terugnemingen +).....	631/4				
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen-, bestedingen en terugnemingen +).....	635/8				
G. Andere bedrijfskosten.....	640/8	(358,45)	(249,26)	( )	(109,19)
H. Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	649				
Bedrijfswinst.....	70/64	(104,39)	99.767,91	99.000,00	663,52
Bedrijfsverlies.....	64/70	( )	( )	( )	( )
II Financiële opbrengsten	75				
Financiële kosten	65	(150,63)	122,43		28,20
Winst uit de gewone bedrijfsuitoefening	70/65			99.000,00	635,32
Verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening	65/70	(255,02)	(99.890,34)	( )	( )
III Uitzonderlijke opbrengsten	76				
Uitzonderlijke kosten	66				
Winst van het boekjaar	70/66			99.000,00	635,32
Verlies van het boekjaar	66/70	(255,02)	(99.890,34)	( )	( )
					0,00

Activiteitencentrum X1 = Willebroek

Stand van zaken m.b.t. de uitvoering van het beleidsplan

SD 1: De armsten bereiken, kennen, verenigen en met hen partnerschappen opbouwen met de samenleving

In 2016 zijn we verder op zoek gegaan naar mensen die niet meetellen via onze lokale groepen en via huisbezoeken. In Brussel trokken een militant en stafmedewerker naar verschillende ontmoetingsplekken om nieuwe mensen te leren kennen. Via de straatbibliotheek in Sint-Gillis bereikten we nieuwe gezinnen. Door de heropstart van de Djynamowerking kwamen we in contact met nieuwe jongeren.

We boden deze personen en gezinnen de kans om zich aan te sluiten bij het thematisch werken of ontmoetingsmomenten. De lokale groepen organiseren vaak uitstappen. Via het programma 'Een brug tussen twee werelden' van De Munt in Brussel, maakte ATD Vierde Wereld de deelname van mensen in armoede mogelijk aan voorstellingen die door De Munt worden georganiseerd. De nieuwe mensen die we bereikten, werden telkens uitgenodigd voor de Volksuniversiteiten. Om jonge gezinnen te laten deelnemen aan de Volksuniversiteit, hebben we volop ingezet op gezinsvolksuniversiteiten. Tijdens de volksuniversiteiten, die op zaterdag doorgingen, werd er telkens kinderanimatie voorzien.

Dankzij onze contacten met mensen die in armoede leven, bouwden we een kennis op. Deze kennis gaven we o.a. via een vaste rubriek in ons Vierde Wereldblad door. Na iedere volksuniversiteit schreven we samen met enkele deelnemers een verslag van de voorbije volksuniversiteit. Dit verslag werd op de Facebookpagina en de website gezet.

Leden en groepen van ATD Vierde Wereld namen in 2016 op verschillende plaatsen actief deel aan overleggroepen en beleidsvorming inzake armoede en uitsluiting. ATD Vierde Wereld Vlaanderen had in 2016 twee keer overleg met Welzijnsschakels. We zijn lid van de Algemene Vergadering van het Netwerk tegen Armoede en namen actief deel aan forumdagen en overlegmomenten. Een stafmedewerker nam deel aan de werkgroep "Jong en geborgen", een van de vier werkgroepen van Kind en Gezin die de conferentie over het jonge kind voorbereidde. Deze conferentie was een initiatief van minister Vandeurzen en ging op 6 oktober 2016 door. Een stafmedewerker nam in 2016 samen met een militant uit Oostende die dakloos is, deel aan de bijeenkomsten rond dakloosheid en het referentieadres bij het Netwerk tegen Armoede. ATD Vierde Wereld is één van de vijf door de staatssecretaris aangestelde vertegenwoordigers van verenigingen waar armen het woord nemen die deelnemen aan de begeleidingscommissie van het Interfederaal steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Deze commissie volgt de werkzaamheden van het Steunpunt op. ATD Vierde Wereld is lid van de stuurgroep van het Collectief van Verenigingen Partners van het Algemeen Verslag over de Armoede. We organiseerden een interne vorming "Kruising van Kennis". Een externe vorming samen met Welzijnsschakels werd geannuleerd omwille van te weinig inschrijvingen.

SD 2: Mensenrechtensvisie: de brede publieke opinie mobiliseren voor de uitroeiing van grote armoede

In de beleidsperiode 2016-2020 zetten we in op de campagne "Waarheid of Fabel". We zullen op een wetenschappelijk onderbouwde manier een aantal vooroordelen en misvattingen ontkrachten. Voor de campagne zullen de nieuwe sociale media worden ingezet. In 2016 werkten we tijdens de Volksuniversiteit van 16 april rond het thema. We namen diepte-interviews af met militanten. We organiseerden drie voorbereidende bijeenkomsten met militanten, medestanders, journalisten en academici. Op basis van deze bijeenkomsten werd een stuurgroep opgericht die deze actie in 2017 verder zal trekken.

Om de leefsituatie en inspanningen van de armsten centraal te stellen in het zoeken naar

een samenleving van mensenrechten voor allen, willen we zorgen voor een beeldvorming die stimuleert. In ons tijdschrift, het Vierde Wereldblad stond ook in 2016 een vast artikel rond de leefsituaties van mensen in armoede. Een werkgroep kwam samen om de vernieuwing van de website in 2017 voor te bereiden. Deze website zal tabletvriendelijk zijn om een groter doelpubliek te bereiken. We maakten een facebookpagina aan voor de volksuniversiteit en voor de algemene werking van onze beweging. We hebben de mogelijkheden van Twitter onderzocht, maar besloten dit medium niet te gebruiken.

We organiseerden 24 informatie- en vormingsactiviteiten voor niet-armen.

SD 3: Verder uitbouwen van een ledenbeweging die deelneemt aan een brede nationale en internationale stroming van inzet en verzet tegen grote armoede

ATD Vierde Wereld wil haar actieve leden helpen hun inzet tegen armoede vol te houden en weerbaar te blijven binnen hun omgeving.

We organiseerden in 2016 18 interne vormings- en ontmoetingsmomenten voor actieve leden.

We maakten de deelname van leden mogelijk aan internationale ontmoetingen. 5 Vlaamse jongeren namen deel aan het internationale Djynamo zomerkamp. We hadden contact met andere geïsoleerde jongeren in verband met een mogelijke deelname aan het kamp, maar voor hen bleek de drempel te hoog. Een jongere nam ook deel aan het weekend om dit zomerkamp voor te bereiden.

Leden van ATD Vierde Wereld Vlaanderen namen deel aan de Europese Volksuniversiteit in december.

We gaven inspirerende acties uit andere landen door via onze publicaties, de website en bijeenkomsten.

Europees ontmoeten teams van ATD Vierde

Wereld elkaar voor vorming en uitwisseling van realiteiten en tendensen van armoede in Europa. Op 29 januari nam het Vlaamse animatieteam deel aan een uitwisseling via skype met andere Europese verantwoordelijken voor de volksuniversiteit uit Nederland, Spanje en Frankrijk. Een stafmedewerker nam deel aan een internationale driedaagse voor nationaal verantwoordelijken in Frimhurst (VK).

We onderzochten in 2016 via een medestandersdag rond vernieuwing hoe we ons ledenbestand kunnen verjongen.

We boden in 2016 concrete projecten aan voor jongeren via vrijwilligersvacatures. We boden daarnaast de kans aan een jongere om via een beroepsinlevingsovereenkomst op een intensieve manier een engagement binnen ATD te ontdekken.

ATD Vierde Wereld organiseerde zelf of samen met andere partners evenementen rond 17 oktober in verschillende Vlaamse provincies. ATD Vierde Wereld was medeorganisator van de jaarlijkse herdenking bij de gedenksteen voor het Europees Parlement te Brussel.

Jaarplan en begroting 2017

SD 1: De armsten bereiken, kennen, verenigen en met hen partnerschappen opbouwen met de samenleving

OD 1: ATD Vierde Wereld stelt permanente medewerkers vrij en steunt vrijwilligers om mensen in grote armoede regelmatig en buiten directe hulpverlening te ontmoeten. Zowel lokaal als bovenlokaal ontmoeten we mensen die nog niet deelnemen.

Criteria: Armen verenigen zich. Armen blijven zoeken.

Een stafmedewerker krijgt als hoofdpodracht om op weg te gaan met arme gezinnen. Hij is aanwezig in Ronse, Brussel en Willebroek. Hij brengt veel tijd op straat door en neemt zijn maaltijden vaak in sociale restaurants.

Via het project "de leentuinen" te Willebroek ontmoeten we mensen die we nog niet kennen. We ondersteunen enkele mensen in armoede om in hun wijk mensen in armoede aan te spreken.

In Oostende ondersteunen we een militant die ex-dakloze is om zijn nabijheid met daklozen vol te houden. We werken ook samen met Kwiedam, een inloophuis van het CAW. Medestanders ondersteunen ook andere mensen en gezinnen in armoede.

Specifieke acties voor 2017

In Hasselt ondersteunt de groep daklozen zodat ze de stap zetten naar De Papiermolen. Deze werking wordt geïntegreerd in de Wetswinkel. Een medewerker van de groep Hasselt staat in voor de juridische steun. De groep Hasselt draagt de kosten. Alle leden van de groep Hasselt hebben via café Anoniem en presentie op straat contact met daklozen.

Een stafmedewerker neemt deel aan een straatbibliotheek die doorgaat in Sint-Gillis.

In de regio Avelgem proberen we een nieuwe actie op te zetten. We contacteren Kind en Gezin, de OCMW-voorzitter en een schepen (kandidaat-burgemeester), Samenlevingsopbouw en het Sociaal Huis (medewerker project kinderarmoede) en zoeken samen welke actie we kunnen opzetten. Bedoeling is dat we een bijkomende ondersteuning kunnen bieden aan gezinnen die in armoede leven.

Beoogd resultaat: We bereiken min. 25 personen waarvan min. 4 in elke provincie. Via rapportering kunnen we bijhouden hoeveel mensen we ontmoeten en hoeveel nieuwe contacten we uitbouwen. Via de juridische permanentie, de Papiermolen, en presentie op straat of via Café Anoniem bereiken we 10 daklozen.

1.2. OD: We nodigen de bereikte personen en gezinnen uit om deel te nemen aan ontmoetingsmomenten. We geven voorrang aan de personen die het langst en op de meeste levensdomeinen door armoede en uitsluiting getroffen zijn.

criterium: Armen verenigen zich.

Er zijn minimaal 3 laagdrempelige en feestelijke gezinsbijeenkomsten, -uitstappen, zomerweken of ontspannen ontmoetingen tussen verschillende groepen.

Specifieke acties voor 2017

De groep Leuven nodigt een groep uit om samen Leuven te bezoeken.

1.3. OD: We nodigen de bereikte personen/gezinnen uit om deel te nemen aan het thematisch werken.

Criteria: Armen verenigen zich. Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke emancipatie. Dialoog en vorming.

We nodigen mensen uit om naar de regionale volksuniversiteit te komen. Als opstap bereiden we, indien nodig, eerst de bijeenkomst thuis voor.

Beoogd resultaat: Minstens 40 mensen gaan in op deze uitnodiging.

1.4. OD: We bouwen de jongerenwerking Djynamo verder uit.

Criteria: Armen verenigen zich. Armen blijven zoeken.

Methodiek: We brengen jongeren met en zonder armoede-ervaring bijeen. Deze jongeren nemen deel aan groepsgesprekken en de inhoudelijke werking van Djynamo.

Specifieke acties voor 2017

Gedurende 6 maanden coördineert een jongere met een beroepsinlevingsbijeenkomst de jongerenwerking. Samen met jongeren in armoede organiseert ze maandelijks een bijeenkomst. Zij spreekt ook secundaire scholen aan om onze werking bekend te maken. Ze ondersteunt de deelnemende jongeren zodat ze na 6 maanden zelf de organisatie in handen kunnen nemen.

Vlaamse jongeren nemen deel aan een Europese zomerontmoeting. Een 2-tal jongeren in armoede nemen deel aan voorbereidingsweekends.

De jongerenwerking neemt ook actief deel aan de internationale campagne "Stop armoede-Samen voor waardigheid" door mee te werken

aan werkgroepen, de lancering van de campagne,...

Beoogd resultaat: Minstens 8 jongeren met armoede-ervaring komen naar Dynamo bijeenkomsten.

1.5. OD: De volksuniversiteit evolueert zodat jonge gezinnen gemakkelijker deelnemen

Criteria: Armen verenigen zich. Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke emancipatie.

Iedere deelnemer en elke lokale groep krijgt voorbereidingsvragen. Een animatieteam bestaande uit een permanent werker, medestander en militant werken de animatie uit op basis van de ingestuurde voorbereidingen.

Specifieke acties voor 2017

In 2017 wordt een volksuniversiteit regionaal georganiseerd. Dit betekent dat op minstens 2 plaatsen dezelfde volksuniversiteit doorgaat. Dit laat aan een grotere groep mensen toe om deel te nemen. In deze volksuniversiteit dialogeren we rond sociale rechten.

Beoogd resultaat: We organiseren 4 volksuniversiteiten per jaar. De lokale groepen komen samen om die voor te bereiden in een of twee bijeenkomsten. We bereiken minimum 5 mensen die nog niet eerder deelnamen. Minstens 3 gezinnen met kinderen nemen hieraan deel. De volksuniversiteit van de Vierde Wereld bereikt doorheen het jaar minimaal 70 mensen, van wie minimaal 50 mensen in armoede en minimaal 7 lokale groepen. Minstens 15 medestanders nemen deel aan de volksuniversiteit die we bovenlokaal organiseren. De gastspreker van de volksuniversiteit verruimt eveneens zijn kennis over het onderwerp met de ervaringskennis van mensen in armoede. Bij het maken van het verslag zijn op jaarbasis minstens 10 mensen in armoede betrokken.

1.6.OD Vanuit onze nabijheid treden we in dialoog met partners rond specifieke problemen waarmee mensen met langdurige armoede-ervaring kampen.

Criteria: Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Methodiek: Huisbezoeken waarbij individueel voorbereid wordt. Deelname aan overlegmomenten.

Specifieke acties voor 2017

We plannen een overleg met Pleegzorg Vlaanderen rond de plaatsing van kinderen binnen pleegzorg.

We plannen een overleg met de administratie Jongerenwelzijn. We werken hierbij nauw samen met het Netwerk tegen Armoede.

We nemen deel aan dialoogmomenten rond het referentie-adres en dakloosheid. Deze dialoogmomenten worden door het Netwerk tegen Armoede en het Belgisch Netwerk tegen Armoede georganiseerd.

Beoogd resultaat: Minstens 3 gezinnen nemen deel aan deze dialoogmomenten.

1.7 OD: Vanuit de volksuniversiteit zetten we dialoog op.

Methodiek: Na iedere volksuniversiteit schrijven we samen met de deelnemers een verslag van de voorbije volksuniversiteit. Dit verslag plaatsen we op onze website en facebookpagina.

Specifieke acties voor 2017

Tijdens de volksuniversiteit werken we een werkjaar rond een waardig inkomen voor iedereen. Vanuit de opgedane kennis schrijven we een artikel. We treden ook in gesprek met beleidsmakers rond de inhoud. De campagne 2017 van Welzijnzorg gaat rond

inkomen. We geven relevante inhoud vanuit de volksuniversiteit door aan Welzijnzorg.

Beoogd resultaat: Minstens 10 mensen in armoede zijn betrokken bij het schrijven van het verslag. Minstens eenmaal per jaar publiceren we extern een artikel.

1.8. OD: Lokaal en bovenlokaal nemen we actief deel aan overleggroepen en beleidsvorming.

Criteria: Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

We ondersteunen mensen in armoede om deel te nemen aan de bijeenkomsten om het tweejaarlijks rapport van het Steunpunt tegen Armoede te schrijven.

1.9. OD: Door de methodiek “Kruising van Kennis” reiken we concrete handvatten aan voor volwaardige participatie van mensen in armoede.

Criteria: Werken aan maatschappelijke emancipatie. Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Eén cyclus “Kruising van Kennis” wordt ingericht voor leden van Welzijnsschakels. De doelstelling van deze cyclus is de partnerorganisatie handvatten aanreiken om binnen hun werking en ook extern de mensen met armoede-ervaring volwaardig te laten participeren = externe vorming.

Beoogde resultaten: We nodigen minimum 6 mensen in armoede hiervoor uit en gaan met hen op weg om hun deelname mogelijk te maken. We streven ernaar dat minstens 4 mensen in armoede aan deze vorming deelnemen.

SD 2: Mensenrechtensvisie: de brede publieke opinie mobiliseren voor de uitroeiing van grote armoede

2.1. OD: Een stuurgroep bestaande uit onderzoekers, mensen met armoede-ervaring, een journalist en een externe partner werkt de campagne uit.

Criteria: Armen het woord geven. Werken aan maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Specifieke acties voor 2017

Methodiek: deelname inhoudelijke stuurgroep. Een stuurgroep komt geregeld samen om de campagne verder uit te bouwen. Binnen de stuurgroep bekijken we hoe we vooroordelen ondergraven met wetenschappelijke en ervaringskennis. De stuurgroep bestaat uit onderzoekers, mensen met armoede-ervaring, een journalist, medestanders en een externe partner. De stuurgroep denkt ook na over hoe op een eigentijdse manier vooroordelen weerlegd kunnen worden.

Beoogd resultaat: Er is een stuurgroep voor de campagne waaraan minstens 4 mensen in armoede deelnemen.

2.2. OD: Met de ervaringskennis en wetenschappelijke kennis weerleggen we vooroordelen.

Specifieke acties voor 2017

De onderzoekers organiseren een bijeenkomst van IGOA (Interuniversitaire groep onderzoek en armoede). Hierin wordt de campagne voorgesteld en gevraagd of de onderzoekers willen deelnemen. Mensen in armoede en onderzoekers weerleggen diverse vooroordelen. We nemen diepte-interviews af van mensen in armoede. We werken hierbij ook samen met Welzijnsschakels.

Beoogd resultaat: 50 vooroordelen worden weerlegd met wetenschappelijke kennis. Minstens 20 daarvan worden weerlegd met de ervaringskennis van mensen in armoede.

Specifieke doelstellingen voor 2017

2.3. OD: Met de verzamelde kennis werken we aan een publicatie.

In het najaar begint een stafmedewerker een publicatie te schrijven.

2.4. We nemen deel aan de internationale campagne "Stop armoede-Samen voor waardiheid."

We lanceren de campagne op het Brusselse Beursplein. We stappen actief naar voorbijgangers en informeren hen op diverse manieren over armoede.

Via facebook en onze website verspreiden we de campagne.

We ondersteunen lokale groepen om een campagnemoment in hun eigen gemeente of regio te organiseren.

Beoogd resultaat: 250 nieuwe mensen ondertekenen onze campagne "Stop armoede."

2.5. OD: In ons tijdschrift, op onze website en in interne en externe publicaties stellen we de levenssituaties en inspanningen van de armsten centraal.

Criteria: Armen het woord geven. Dialoog en vorming. Werken aan maatschappelijke structuren.

In ons tijdschrift komt een vast artikel rond de levenssituaties van mensen in armoede.

We besteden ook aandacht aan het feit dat mensen in armoede zich zelf actief verzetten tegen het geweld van armoede en hierbij hun draagkracht maximaal gebruiken om hun waardigheid, vrijheid en zelfinitiatief te bewaren voor zichzelf, hun gezin en naaste omgeving. Daarnaast formuleren we opinies over armoedebestrijding.

Vanuit de inhoud van de volksuniversiteit schrijven we een artikel voor het breed publiek. Op de website plaatsen we een verslag van de volksuniversiteit.

Lokale groepen organiseren leesgroepen.

Specifieke actie voor 2017

Een vernieuwde website.

Beoogde resultaten: Jaarlijks organiseren we in elke provincie minimum 4 info- of vormingsactiviteiten voor externen.

Ons ledenblad bereikt minimum 7000 abonnees. Dit blad verschijnt 4x/jaar.

Onze website wordt min. 37 000 maal bezocht.

Facebook heeft minstens 100 volgers.

SD 3: Verder uitbouwen van een ledenbeweging die deelneemt aan een brede nationale en internationale stroming van inzet en verzet tegen grote armoede

3.1. ATD organiseert ontmoetingen, ondersteuning, dialoog en vorming die haar leden helpt hun inzet tegen armoede vorm te geven.

Jaarlijks organiseren we in het begin van het werkjaar een ontmoetingsmoment.

Het secretariaat ondersteunt en verspreidt maandelijks een nieuwsbrief met informatie.

Beoogd resultaat: jaarlijks organiseren we naast de volksuniversiteit nog 2 interne bovenlokale vormingsmomenten voor onze leden. Minstens 6 mensen in armoede nemen hieraan deel.

Specifieke acties voor 2017

Tijdens een ledendag bieden we de kans aan medestanders en militanten om elkaar te ontmoeten. We voorzien vorming rond het sensibiliseren van de maatschappij, facebook en de vernieuwde website. Militanten bieden we ook vorming rond hun engagement.

Beoogd resultaat: 30 mensen, onder wie 10 mensen in armoede, komen naar de ledendag.

3.2. OD: We maken de deelname mogelijk van actieve leden en partners aan ontmoetingen, vormingen, planning en campagnes die de internationale beweging federaal, Europees of wereldwijd organiseert.

Criteria: Armen verenigen zich. Dialoog en vorming. Werken aan maatschappelijke structuren.

We nemen deel aan vormingsmomenten rond

de volksuniversiteit.

Specifieke doelstellingen voor 2017

3.3. OD: De campagne "Stop armoede" gebruiken we om nieuwe leden te vinden.

Criterium: Werken aan maatschappelijke structuren.

3.4. Jongere leden bieden we de kans om Europese ontmoetingen mee te maken.

We stellen ondertekenaars van de oproep "Stop armoede" een concreet engagement voor. We organiseren na campagne-momenten een info-bijeenkomst.

We gebruiken moderne communicatiemediën om een jonger publiek te bereiken.

We bieden de kans aan jongeren om deel te nemen aan een Europese ontmoetingsweek van Djynamo.

Beoogd resultaat: Jaarlijks reageren minstens 5 nieuwe leden/jongeren positief op een vacature.

3.5. OD: We zetten het internationaal campagnemateriaal "Stop armoede" in om mensen te informeren en te sensibiliseren.

Criterium: Werken aan maatschappelijke structuren.

Internationaal beeldmateriaal plaatsen we op onze facebook en website. Via onze nieuwsbrief verspreiden we campagnemateriaal. Enkele video's onder-titelen we in het Nederlands. We zoeken medestanders/vertalers.

3.6. OD: Inspirerende acties en inzet uit andere landen geven we door in publicaties, op de website en via bijeenkomsten van de vereniging.

Met het multimediateam nemen we internationaal beeld- en geschreven materiaal door. We zorgen voor vertaling en promotie ervan, in functie van prioriteiten en acties van ATD Vierde Wereld Vlaanderen.

In ons ledenblad en op de website komen artikels over inspirerende acties.

We vormen medestanders-vertalers of tolken die met ons vrijwillig samenwerken.

De realiteit van mensen die in armoede leven in Vlaanderen geven we regelmatig door aan de internationale beweging. In functie van de internationale thema's of prioriteiten in eigen land.

17 oktober, Werelddag van verzet tegen armoede

Specifieke doelstelling voor 2017

3.7. OD: Naar aanleiding van het 30 jarig bestaan van de werelddag van verzet tegen armoede organiseren we een nationaal evenement.

Criteria: Dialoog en vorming. Werken aan maatschappelijke structuren.

We nodigen partnerverenigingen uit om samen met ATD een nationale bijeenkomst te organiseren.

Enkele jongeren van Djynamo werken samen met een jonge acteur om een korte voorstelling te geven. Uitgangspunt van deze voorstelling is hun leven.

3.8. OD: Een delegatie van Vlaamse leden en partnerorganisaties neemt deel aan de herdenking in Parijs.

We werken samen met het Netwerk tegen Armoede om naast eigen leden ook andere mensen in armoede de mogelijkheid te bieden om naar de herdenking van 17 oktober in Parijs te gaan.

3.9. OD: Op 17 oktober organiseert ATD Vierde Wereld zelf of samen met anderen evenementen in verschillende Vlaamse provincies.

In eerste instantie wordt gekeken om samen te werken met Samenlevingsopbouw, Welzijnschakels of andere verenigingen waar armen het woord nemen. Hierbij stellen de leden de waardigheid, de deelname, getuigenissen en de betrokkenheid van mensen lokaal en wereldwijd in grote armoede centraal.

Beoogd resultaat: Op minstens 5 plaatsen en in 4 verschillende provincies gaat er in het kader van de Werelddag tegen armoede een actie door. We werken daaraan mee.

3.10 OD: Via de internationale website maakte ATD de acties in het kader van 17 oktober, Werelddag van verzet tegen armoede bekend (overcomingpoverty.org).

In Europees verband

Specifiek voor 2017

3.11.OD We nemen deel aan het Europees programma "Leave no one behind".

Criteria: Werken maatschappelijke structuren. Dialoog en vorming.

Vanuit de volksuniversiteit nemen we samen met andere ATD-verenigingen in Europa deel aan het programma "Leave no one behind". Ieder land legt hierbij andere accenten. Vanuit Vlaanderen werken we dit thema binnen de volksuniversiteit uit. We nemen deel aan een voorbereidend weekend in september.

3.12. OD: Leden van ATD Vierde Wereld Vlaanderen nemen deel aan de opvolging van de Europese volksuniversiteit.

3.13. OD: Actieve leden van ATD Vierde Wereld Vlaanderen nemen deel aan Europese ontmoetingen. ATD Vierde Wereld Vlaanderen stemt af met andere teams in Europa voor publicaties, vertalingen en ontmoetingen.

Door de taalverbondenheid ontmoeten ATD Vierde Wereld Nederland en Vlaanderen elkaar voor afstemming rond publicaties en vertalingen, en uitwisseling rond vorming en ontmoeting.

Europees ontmoeten teams van ATD Vierde Wereld elkaar, 2 tot 4 maal per jaar, voor vorming en uitwisseling van realiteiten en tendensen van armoede in Europa. Hierbij hoort ook overleg, uitwisseling m.b.t. kennis, actie en inzet en de coördinatie van gezamenlijke publieke en politieke acties.

Actieve leden nemen deel aan Europese ontmoetingen en Europese uitwisselings- en opvolgingsmomenten van de gezamenlijke internationale planning.

Leden van de stuurgroep Volksuniversiteit nemen deel aan coördinatie- en vormingsmomenten van de Europese volksuniversiteiten van de Vierde Wereld. De stuurgroep overlegt regelmatig inhoudelijk en methodologisch met de zusterorganisaties in Wallonië en Nederland over de vernieuwde gezinsgerichte volksuniversiteitsdynamiek.

De mensen die instaan voor de vorming "Kruising van Kennis" dialogeren regelmatig met de internationale stuurgroep en nemen deel aan vormingen rond het thema.

Begroting 2017

BEGROTING ATD VIERDE WERELD VLAANDEREN VZW	2017
KOSTEN	
Diensten en diverse goederen	45.000
Personeelskosten	137.000
Taksen en diverse kosten	-
Financiële kosten	-
Totaal kosten	182.000
OPBRENGSTEN	
<u>Giften-lidmaatschap-legaten</u>	25.000
Verdeling giften ATD België	90.000
Subsidies (VG) (waarvan subsidie als bovenlokale <u>vwawn</u>)	66.000
Recuperatie diverse kosten	1.000
Totaal opbrengsten	182.000
Netto resultaten	0

Samen voor waardigheid

ATD Vierde Wereld Vlaanderen
Victor Jacobsaan 12, 1040 Etterbeek
02/647.92.25
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be
facebook.com/ATDVla